

Rastlina ne cvete, da bi živele, temveč živi
zato, da cvete!
J. Ruskin



Gregor 88

Za 8. marec

8. marec je dan, ki smo ga namenili ženam! Enkrat na leto se spomnimo na žene, matere, delavke in jim poklonimo cvetico, darilce, ali pa jim pomijemo posodo! Zdi se mi, da smo ta praznik kar nekako zožili samo na praznik vseh mater. Res je, da je materinstvo biološko vezano samo na žensko, a mislim, da materinstvo, ni edina dejavnost žena, čeprav je nedvomno zelo pomembna. Počasi minevajo časi, ko so bile žene le matere in gospodinje. Danes ženske poskušajo doseči tisto, kar so v preteklosti dosegali njihovi dedje in babice. In doseči oboje je zelo, zelo težko!

Stopnja zaposlenosti Slovenk je med najvišjimi na svetu! Razloge za to ne smemo iskati le v vse slabšem socialnem položaju mnogih družin (morda pa le?), ampak tudi v večji osveščenosti in emancipiranosti žena? S tem prispevkom skušam opozoriti na tiste žene, ki so se posvetile le svojemu poklicu in želji, da bi v družbi nekaj dosegle in ji tudi nekaj dale. Torej tistim, ki so se odločile za »moško« pot in ob tem srečujejo mnoge težave in nerazumevanja? Zakaj smo ljudje tako zelo nerazumevali do tistih, ki so drugačni od povprečja, ki vidijo dlje in višje? Zavidamo jim, ker so našli pogum in se odločili za težavnejšo pot! Morda je ženam na tej poti še težje!

Ob pisanju o teh »drugačnih« ženskah že iz spoštovanja ne smem pozabiti na tiste žene, ki so ob materinstvu in gospodinjstvu še delavke in kmetice. Žene so s svojo »emancipacijo« morda dosegle le to, da imajo možnost zaposlovanja in pravico do dela. Seveda ob vsem delu, ki ga zahteva materinstvo in gospodinjstvo!

Skratka! Za 8. marec vam, ženam, želim vse lepo! Pa ne samo za 8. marec!

Jasna Rode

Desanka Maksimović

ZA JALOVKE

Dobrotnega razumevanja prosim
za žene, ki niso dale
bogu božjega ne carju carjevega,
ki niso zazibale
deteta v zibelki,
za neblagoslovljene,
za žene
ki pred seboj nosijo transparente
sanj in domišljije,
za one, katerih srca pojijo
vonji in šum vode,
katerih naročja so polna samo oblakov,
katere kot ptice pod nebom spletajo gnezda
in lepote vodeno cvetje rodijo.
Za vsakogar, ki odhaja s pota
vsakdanjega,
običajnega
in kot uročen tava
in po stezah neutrlih stopa.

Dragi car, prosim za pomiloščenje
za tiste, ki so od mladosti rane
predale se carstvu poezije,
ki nenehno drhte kakor breze
in so od mesečine vznesene kot barka,
za Jevfimije,
za svete Tereze,
za vsako Sapho
in Ivano iz Arka,
za vse zanesene in nedovršene
in za mene.



GLASILO KEMIČNE, GRAFIČNE
IN PAPIRNE INDUSTRIJE CELJE

CELJE, MAREC 1988

LETNIK XXVII – številka 2

časopisni svet

karmen dovč, peter drofenik, željko
hrastovec, alenka kolar, ivanka kalan,
božena kosu, zoran markovič, tomaž pečnik,
vera radič, marko ramšak, dora rovere,
srečko vavričuk

glavna in odgovorna urednica

jelisaveta podgornik

tehnično vodstvo

marjan herman

uredila

jasna rode
tone škerbec

oblikovanje naslovne strani

grega švab

tisk

aero, tozd grafika
za tiskarno drago vračun
naslov uredništva
kadrovski in splošni sektor
aero – celje, kocenova 4
po mnenju republiškega sekretariata
za prosveto in kulturo,
št. 33-316/78, je glasilo naš aero
oproščeno temeljnega davka
od prometa proizvodov
glasilo izhaja desetkrat letno
naklada 2.400 izvodov

Poslovanje delovne organizacije v letu 1987

Leto 1987, leto izrazitih gospodarskih problemov in intervencij, je za nami. Splošna gospodarska problematika, o kateri smo mnogo govorili in pisali, je seveda vplivala tudi na naše rezultate poslovanja. Visoka inflacija onemogoča ocenjevanje realnosti doseganja planskih ciljev, spremembe obračunskega sistema pa otežkočajo primerjave rezultatov gospodarjenja leta 1987 s preteklimi obdobji. Zato najprej navajamo nekatere fizične kazalce.*

Naša delovna organizacija je dosegla 77.330,6 ton fizičnega obsega proizvodnje, ali 6 % manj kot je bilo načrtovano. Fizični obseg prodaje je bil v enakem obdobju za 3 % nižji od plana. Kljub prizadevanjem tudi izvozni cilji v letu 1987 niso bili doseženi in zaostajajo za planom za 16 %. Planirani izvoz sta v okviru delovne organizacije dosegla in preseгла tozda Kemija Celje in Grafika. Istočasno ugotovljamo, da uvoz presega izvoz za 1,5 %, kar ni v skladu z oblikovanimi cilji na začetku leta, posledice pa bodo prisotne tudi v letu 1988.

Vrednostno izraženi rezultati poslovanja v letu 1987 so naslednji:

Celotni prihodek delovne organizacije je bil dosežen v višini 126,6 milijard din, kar je 17 % nad planom in 120 % nad doseženim v preteklem letu.

75,9 % celotnega prihodka smo porabili za *stroške poslovanja*, ki so znašali 96,1 milijard din ter so bili 16 % večji kot planirani in 136 % večji kot v letu 1986.

Delež celotnega prihodka, ki smo ga porabili za stroške poslovanja, se je v primerjavi z letom 1986 dvignil od 70,7 % na 75,9 %. Glavni, ne pa edini vzrok tega dviga, so stroški iz naslova revalorizacije.

Dohodek delovne organizacije je bil dosežen v višini 30,5 milijard, kar je 19 % več kot smo planirali in 81 % več kot v letu 1986. Ob upoštevanju zakonskih predpisov, podpisanih samoupravnih sporazumov ter družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka v SRS, smo dohodek razporedili za obveznosti iz dohodka v višini 13,1 milijarde, za osebne dohodke ter sklad skupne porabe v višini 14,5 milijard, za sklade 3,8 milijard ter izgubo v tozdu Kemija Šempeter v višini 0,9 milijard din.

* To so podatki, ki so bili znani 25. februarja 1988.



Delovna organizacija je na račun predpisane revalorizacije poslovnega sklada povečala poslovni sklad za 25,2 milijarde, kar se je sicer v preteklih letih izkazovalo kot del čistega dohodka za sklade. Povečanje lastnih virov poslovanja, posredno izboljšanje investicijske sposobnosti. Skupne finančne rezultate delovne organizacije je delno zmanjšala ugotovljena iz-

guba v tozdu Kemija Šempeter. Tozda Tovarna celuloze in papirja Medvode pa je del obvezne revalorizacije v višini 3 milijarde din prenesel kot nekritične revalorizacijske odhodke v leto 1988 in jih mora tekom leta nadomestiti.

Podrobnejši pregled poslovnega uspeha je razviden iz priložene preglednice. Milena Brezigar

ZBIRNI POSLOVNI USPEH ZA OBDOBJE 1. 1. – 31. 12. 1987 v 000 din

ELEMENT	PLAN 1. 1.–31. 12. 1987	DOSEŽENO 1. 1.–31. 12. 1986 (pril. na zakl. 1. 87)	DOSEŽENO 1. 1.–31. 12. 1987	INDEKS 4:2 4:3	
1	2	3	4	5	
CELOTNI PRIHODEK	108.591.723	57.503.108	126.646.133	117	220
Porabljena sredstva	82.859.603	40.669.219	96.127.991	116	236
od tega:					
Stroški AM	5.106.072	2.644.482	3.962.932	78	150
Stroški iz naslova revlori. (priloga zap. I. 8–12)	12.263.918	–	15.160.632	124	–
DOHODEK	25.732.120	16.833.889	30.518.142	119	181
Del. doh. za obv., ki niso obv. od ustva. dohod.	5.462.289	2.198.604	7.163.348	131	326
Del. doh. za obv., ki so obv. od ustva. doh.	4.776.977	2.587.057	5.973.632	125	231
ČISTI DOHODEK	15.492.854	12.048.228	17.381.162	112	144
Del ČD za BOD – živo delo	9.955.086	5.941.640	12.454.493	125	210
Del ČD za BOD – minulo delo	736.302	–	766.389	104	–
Del ČD za neposred. SP	201.000	120.400	201.249	100	167
Del ČD za stanov. potr. inv. SP	555.280	433.361	903.747	163	209
Del ČD za dr. potr. inv. SP	305.156	370.492	177.750	58	48
OSTANEK ČD ZA SKLADE	3.740.030	5.182.335	2.877.534	77	56
IZGUBA Kemija Šempeter	–	–	–911.919	–	–
Del ČD za poslovni sklad	2.639.828	2.547.443	2.086.980	79	82
Del ČD za zbolj. mat. osnove dela	–	–	15.074	–	–
Del ČD za rezervni sklad	963.721	483.891	1.061.613	110	219
Del ČD za razv. mat. osnove dela	–	–	433.355	–	–
Del ČD za druge potrebe	82.481	112.143	143.724	174	128
Del ČD tujim sovlagateljem	54.000	19.900	48.707	90	245
Revalorizacijski prihodki in odhodki	–	2.018.958	–	–	–
NETO AKUMULACIJA	3.890.030	3.560.008	4.075.614	105	114
Bruto akumulacija	9.991.199	4.807.859	9.182.961	92	191

NAŠE AKTUALNE TEME

Kadrovska politika v Aeru v letu 1988

Kadrovska politika, kot ena izmed poslovnih politik, dobiva v naši družbi vedno večjo vlogo in pomen. Postopoma se uveljavlja spoznanje, da je znanje najpomembnejše gibalno razvoja. Zato se politiki izobraževanja, štipendiranja, zaposlovanja, motiviranja in nagrajevanja posveča veliko več pozornosti kot v preteklosti.

Dejstvo je, da je kadrovska politika izrazito dolgoročna politika, zato je še kako pomembno, kakšne odločitve pri opredeljevanju kadrovske politike sprejemamo danes, da si bomo čez leto, dve ali celo v daljšem obdobju zagotovili kader, ki bo sposoben slediti tehnološkemu razvoju in prodiranju ter uveljavljanju na domačem, posebno pa na zunanjih tržiščih. Takšna razmišljanja so vodila tudi nas, ko smo opredeljevali kadrovske politike za leto 1988.

Poslovni svet je kadrovske politike posvetil posebno pozornost, ko je pri opredeljevanju poslovnih ciljev za leto 1988 izpostavil naslednje naloge na področju kadrovske dejavnosti:

- produktivno zaposlovanje
- povečevanje zaposlovanja na področju proizvodnje samo v izjemno nujnih primerih, oz. če gre za razširitev dejavnosti
- znižanje režije oz. znižanje režijskih stroškov (izjema je informatika in razvoj)
- postopoma uvesti stimulativno nagrajevanje za vse zaposlene
- povečati obseg izobraževanja in usposabljanja na vseh ravneh
- postopoma uvesti spremljanje razvoja kadrov
- razviti kadrovske-računalniško podprti informacijski sistem.

Čeprav so vse omenjene naloge pomembne za uspešno uresničevanje kadrovske politike, pa bi vendarle morali izpostaviti nekatere od njih. V letu 1988 dajemo prioriteto *sistemu nagrajevanja*, saj ugotavljamo, da obstoječi sistem AODN ne zagotavlja več stimulacije za boljše delo.

V sodelovanju z zunanjo institucijo - ITEO iz Ljubljane pripravljamo metodologijo za vrednotenje del in nalog, sledila naj bi izdelava novih kriterijev za vrednotenje delovne uspešnosti in individualnega ocenjevanja delavcev.

Z novo AODN želimo postaviti pravilna razmerja med najnižje in najvišje ovrednotenimi deli, ustrezno nagraditi strokoven, kreativen kader, izpostaviti odgovornost za realizacijo zastavljenih nalog, uvesti dodatne metode stimulativnega nagrajevanja in vključiti dodatne faktorje motivacije za boljše delo, s tem boljše poslovne rezultate, posledično pa tudi večje osebne dohodke. Ocenjujemo, da bi po terminskem planu morali novo AODN sprejeti že koncem leta 1988, seveda ob predpostavki, da bodo tudi ostale aktivnosti, tj. sprememba poslovne organiziranosti DO Aero, potekale po terminskem planu.

Kot prioriteto nalogo v letu 1988 načrtujemo tudi *oblikovanje in postavitev enotnega računalniško podprtega kadrovske-informacijskega sistema*, ki smo ga zasnovali že v letu 1987, njegovo realizacijo pa pričakujemo do konca tega srednjeročnega obdobja. Z zagotovitvijo takšnega kadrovske-informacijskega sistema, ki bi omogočil hitro, pravilno in popolno informacijo o vseh kadrovskih podatkih, nam bo dana tudi možnost realizacije projekta *profesionalnega razvoja kadrov* in njihovega spremljanja, ki je prav tako prioriteta naloga na področju kadrovske dejavnosti v letu 1988. To je izredno pomembna in zahtevna naloga, katere osnovni namen je, da omogočimo boljše izkoriščenost obstoječega kadrovskega potenciala v Aeru, da uresničujemo načelo »pravega delavca na pravo mesto« in da še bolj kot do sedaj vodimo aktivno kadrovske politiko. Izreden poudarek na področju kadrovske dejavnosti dajemo v letu 1988 tudi vsem vrstam *izobraževanja*. Izdelan je podrobnejši program funkcionalnega izobraževanja, s katerim bi na različnih področjih dejavnosti zagotovili zaposlenim tekoče spremljanje tehnološkega razvoja, novosti na področju trženja, ekonomije, prava, računalništva, informatike itd.

Zaradi hitrih sprememb na vseh delovnih področjih načrtujemo določene oblike izobraževanja za vse zaposlene. Seveda je to dolgoročnejša naloga, katere namen je usposobiti obstoječi kader v Aeru, da bo kos vse zahtevnejšim nalogam, ki nam jih narekuje okolje. Tudi v sistemu nagrajevanja bi želeli vključiti potrebo po izobraževanju in uveljaviti načelo: »če se ne izobražuješ, nazaduješ«.

Politika zaposlovanja bo sledila dogovorjenim usmeritvam iz srednjeročnega plana 1986-1990, predvsem pa izboljšanju kvalifikacijske struktu-

re, zmanjšanju števila režijskih delavcev in produktivnemu zaposlovanju.

Ugodna gibanja na tem področju potrjujejo letne analize izvajanja kadrovske funkcije, seveda pa jih želimo izboljševati tudi v prihodnje.

Ukrepev za zmanjševanje režijskih delavcev ni mogoče izvesti v kratkem časovnem obdobju. Zato bi morali z reorganizacijo Aera zmanjšati število režijskih delavcev in tudi število delavcev, ki opravljajo režijska dela v tozdih in Delovni skupnosti skupnih služb.

Tudi z uvedbo računalniško podprtega informacijskega sistema bo dana možnost za zmanjševanje režije.

Štipendijski politiki smo v preteklosti dajali velik poudarek. Tudi v prihodnje bo to osnova pri pridobivanju novih kadrov, s tem, da bomo večino štipendij razpisovali na VI. in VII. stopnji z namenom, da si pridobimo visoko strokoven, mlad perspektiven kader, ki bo sposoben vleči voz razvoja v Aeru naprej. Naša politika je zastavljena tako, da bi sposobni, posebno mladi ljudje v Aeru morali videti svoj razvoj v organizaciji, za katero so se odločili. Seveda pa je realizacija vsega tega v veliki meri odvisna od njih samih - koliko so pripravljeni z močjo argumenta in močjo znanja spreminjati razmere in odnose v prid lepšega in boljšega jutrišnjega dne.

Ob zaostrenih gospodarskih razmerah lahko pričakujemo tudi več aktivnosti na področju socialnega varstva delavcev.

Čeprav smo še vedno OZD z nadpovprečnimi poslovnimi rezultati, pa tudi nadpovprečnimi osebnimi dohodki, se razlike tudi med delavci Aera povečujejo. Zato bi bilo tistim z najnižjimi osebnimi dohodki potrebno posvetiti posebno skrb in pozornost.

Bistvene novosti, predvsem pa zaostritve na področju kadrovske politike, ki jih prinaša novela zakona o združenem delu, bodo od vseh nas, posebno pa od strokovnih delavcev, zahtevale dosledno izvajanje dogovorjene kadrovske politike. Še posebej pa se izpostavlja odgovornost vsakega za ustrezno opravljeno delo. Čim višje so dela in naloge ovrednotene, večja je tudi odgovornost za realizacijo zastavljenih nalog.

Za uresničevanje dogovorjene kadrovske politike pa niso odgovorne le strokovne službe, pomembno vlogo imajo tudi vodstvo delovne organizacije, tozdov in delovne skupnosti, predvsem pa samoupravni organi in družbenopolitične organizacije, ki morajo s svojo nadzorno funkcijo skrbeti za to, da bodo skupno dogovorjene naloge na področju kadrovske politike tudi uresničene.

Kadrovske-spolni sektor

O znanosti in razvoju

»AERO JE MOJSTER V MIKROKAPSULIRANJU«, PRAVI DR. KORNHAUSERJEVA!

O mikrokapsuliranju in bibliografski bazi podatkov, ki so ju zgradili delavci Raziskovalne enote s pomočjo Fakultete za naravoslovje in tehnologijo – kemijsko izobraževanje in informatika in s sodelovanjem dr. Aleksandre Kornhauser in mag. Bojane Boh, smo pisali že v prejšnji številki Našega Aera.

Razlog za ponovno pisanje o tej temi je predstavitev bibliografske baze podatkov za področje mikrokapsuliranja, ki sta jo pripravila Milena Kukovič in Emil Knez v sodelovanju dr. Kornhauserjeve in mag. Bohove. Predstavitev je bila 10. februarja 1988 in je bila pripravljena v okviru izgradnje integriranega informacijskega sistema v DO Aero in s to predstavitevijo bi radi zapisali nekaj več o delu v Raziskovalni enoti.

Dr. Kornhauserjeva je dejala, da se skupina delavcev iz Fakultete za naravoslovje in tehnologijo, ki je sodelovala z Raziskovalno enoto iz Aera, počuti že kar del Aera in da je s sodelovanjem z našo delovno organizacijo zelo zadovoljna. Zelo lepo je govoriti o znanosti počez in po dolgem, da nas bo rešila iz krize, da bomo vse spremenili s pomočjo znanosti. Veliko od tega je res, če celotno znanje na svetu je kot strma vedno višja gora, na katero se moramo odpraviti in opazovanje od spodaj je nekoristno. Znanost ne more dati rezultatov od danes na jutri. Področje znanosti smo dolga leta zanemarjali, sedaj pa evforično pričakujemo čudeže. Za znanstvene rezultate je potrebno veliko načrtnega, vztrajnega in sistematičnega dela in seveda sprotno preverjanje znanja v praksi. Za zgled si moramo dati tiste, ki so pred nami (ZDA, Skandinavija in Japonska), in nanje se moramo vezati. Upoštevati bi morali tisti japonski način dela, ki ima za nalogo opazovanje, zbiranje podatkov, kraja podatkov, kopiranje in čim cenejša prodaja.

Ta način pa je že zastarel, saj danes rezultate te iste metode skušajo prodati čim dražje. Mi pa bi temu morali dodati še kanček jugoslovanskega načina, pravi dr. Kornhauserjeva.

Pri raziskovanju je pomembno, da dobro razvito osnovno raziskovanje povežemo z industrijskim raziskovanjem in s pomočjo države. Tako v ZDA beležijo v obdobju od 1980–1985 silovit vzpon vlaganj v industrijska raziskovanja. V Jugoslaviji pa je pred uvajanjem računalnikov en delavec delal, trije pa so rezultate merili. Sedaj

pa delavec v proizvodnji še vedno dela tako kot prej, njegove rezultate pa merijo trije z računalniško opremo. Za nas je značilno, pravi dr. Kornhauserjeva, da smo računalnik prej uporabljali za izračun osebnih dohodkov, kot pa za razvoj tehnologije, ki je kljub temu osnovna. Raziskovanje novih proizvodov mora v korak s trženjem, saj se dobro in novo blago lažje prodaja. Raziskave na področju novih proizvodov tudi v Aeru potrebujejo močno spodbudo, skupaj s trženjem.

Aero je mojster v mikrokapsuliranju, meni dr. Kornhauserjeva, drugi pa imajo surovine. Zato je sodelovanje z drugimi delovnimi organizacijami toliko pomembnejše (papir, hrana za ribe, specialna sredstva za škodljivce, zaščita okolja – predvsem ta obeta mikrokapsuliranju dobro prihodnost).

Aero bo na področju mikrokapsuliranja sodeloval v Zveznem projektu za presejanje tehnološkega zaostajanja in tako koordiniral razvoj mikrokapsuliranja v Jugoslaviji. Pogoji za to so že skoraj vsi dani, ker že imamo industrijsko usmerjeno znanje, ki omogoča tudi vrhunsko mednarodno sodelovanje, saj angleški znanstveniki ocenjujejo, da je naša bibliografska baza podatkov za področje mikrokapsuliranja najboljša na svetu, pravi dr. Kornhauserjeva. Drugi pogoj je povezovanje temeljnih raziskovanj z raziskovanjem v industriji, povežava več OZD, razširitev sodelovanja z ostalimi deli Jugoslavije in nenazadnje tudi mednarodno sodelovanje (UNESCO, UNIDO in Svetovna banka).

Bistvo mikrokapsuliranja je v tem, da različne snovi »zapremo« v kapsule z različno debelimi stenami. Skrivnost samokopirnega papirja je v tem, da ga premažemo z barvilom, ki ni razvito in z razvijalcem.

Barvilo in razvijalec sta v kapsulah, ki se predrejo ob pritisku pisala in posledica tega je obarvan papir. Tehnologija mikrokapsuliranja je zelo obetavna in dr. Kornhauserjeva meni, da bo svoj prodor šele doživela (za večjo obstojnost hrane v tropih, smrdeče snovi, strupi...).

– V znanosti na žalost še vedno govorimo o starih dinarjih.

– V Jugoslaviji smo imeli na računalnikih prej osebne dohodka kot pa tehnologijo, čeprav je razvita tehnologija osnova vsega.

– Vse, kar je kar naprej v uporabi, je nenehno podvrženo inoviranju in spreminjanju.



Dr. Aleksandra Kornhauser

– Za osnovno bazo podatkov potrebujemo vsaj 50 patentov, da dobimo hrbenico in vsaj 300, da raziskovalec ve, kaj bo možno delati naprej.

– Kadar raziskovalec malo ve, je velik optimist.

– Specializiranih sistemov ne moremo razvijati na velikih računalnikih, temveč na osebnih.

Podatkov, revij in patentov tega področja je čedalje več in nemogoče je imeti dober pregled. Ni več časa za iskanje po peš poti, za to pa je potrebna računalniška tehnološka baza, ki omogoča razvoj. Bibliografska baza podatkov daje pregled nad knjigami, revijami, patenti in specialnimi serijami. Ta baza je vir podatkov in informacij o tem, kaj se v svetu na področju mikrokapsuliranja dogaja in razvija. Vsak dokument je v tej bazi opremljen z naslednjimi podatki: tip, avtor, naslov, firma, lokacija, revija, patentna številka, mednarodna patentna klasifikacija, letnica, jezik, interna številka dokumenta in morda najpomembnejše, ključne besede, pravi mag. Bohova. Ti podatki nam omogočajo vrsto kombinacij, ki so raziskovalcu pri njegovem delu še kako potrebne. Bibliografsko bazo podatkov s področja mikrokapsuliranja je potrebno še standardizirati, je dejala dr. Kornhauserjeva in potem jo bomo ponudili svetovnemu omrežju.

Višja stopnja urejenosti podatkov pa je faktografska baza, ki jo je dr. Kornhauserjeva imenovala – baza dejstev. Podatki so tu obdelani z več kriterijev in za našo delovno organizacijo imamo to bazo podatkov v pri-

– Vsak raziskovalec se mora naučiti delati z računalnikom, ker je to del osnovne znanstvene pismenosti. In seveda znanje jezikov.

– Leta 1982 je imel ameriški trg 16 milijonov dolarjev profita pri prodaji ekspertnih sistemov, lani pa že 800.

pravi. Za osnovno bazo podatkov potrebujemo vsaj 50 patentov, da dobimo hrbtenico in vsaj 300, da razisko-

valec ve, kaj bo možno delati najprej. Vsaka baza podatkov je kot drevo, pravi dr. Kornhauserjeva, ki ima deblo, ima glavne veje in vsaka veja se širi naprej, in dokler ne pride do malih vejic, hruške ne bodo dozorele.

Sadje ne raste na velikih vejah, temveč na majhnih. Do specialnih vejic, kjer raste denar, je težka pot, za katero je potrebno precej znanja in potrpljenja.

Naj za konec zapisa o tem zelo poučenem predavanju dodam še misel, ki je moja in se nanaša tudi na predavanje dr. Matjaža Muleja v oktobru lani. Takšna predavanja so nedvomno zanimiva tudi za širši krog delavcev

Aera in ne le za vabljenе, ki se predavanj ne udeležujejo vedno in redno. Zakaj ne bi na ta predavanja, ki bi mnoge spodbudila k raziskovalnemu in inventivnemu delu, vabili vse zainteresirane, ne glede na stopnjo izobrazbe in delovno mesto? Vlaganje v znanje ni poceni in če že vabimo vrhunske strokovnjake, jih velja predstaviti širši delovni sredini Aera in zainteresiranim omogočiti tudi te načine izobraževanja.

Jasna Rode

Bo ZKJ uspela ujeti korak z 21. stoletjem?

Zveza komunistov je osrednja družbenopolitična organizacija naše družbe, ki nas je med drugo svetovno vojno uspešno vodila, in to svoje delo je poskušala nadaljevati tudi v povojnem obdobju. Vendar pa v tem obdobju izgradnje naše družbe ni šlo vse premočrtno kvišku.

V sedanjem trenutku izgleda, da je kriza v naši družbi najgloblja do sedaj, saj se povečujejo razlike na vseh področjih in nivojih Jugoslavije. Vzporedno z gospodarsko krizo se je povečevala tudi kriza v ZK, ki nujno potrebuje tako organizacijsko kot vsebinsko prenovu. Ljudje izgubljajo zaupanje v ZK, ki je iz dneva v dan manj »delavska«, saj se izstopi kar vrstijo. Prav tako pa ZK izgublja vez z mlado generacijo, ki za izražanje svojih interesov potrebuje vse bolj fleksibilne in neformalne oblike organiziranja. Zveza komunistov je s svojim uradniškim in papirnati delovanjem zelo zmanjšala svojo zmožnost prilagajanja novim razmeram in če izgublja vez z mladimi in naprednimi, potem bo ZK »izumrla po svoji naravni poti« (Jelena Lovrič, Danas 311, str. 7–9).

Razmere v naših osnovnih organizacijah so odsev družbenih razmer in so boljše v tistih tozidih, ki so gospodarsko uspešnejši in slabše tam, kjer poslujejo slabše. Sestanki, kot do sedaj edina formalna oblika srečevanja članov ZK so vse preveč togi in neuspešni. Razprave so zelo redke, največkrat pa člani ne razpravljajo in to je zelo zaskrbljujoče. Postavlja se vprašanje, zakaj člani ZK ne razpravljajo? Pojavlja se več odgovorov: člani

nimajo o čem razpravljati, niso zainteresirani, nimajo volje, si ne upajo razpravljati... Ravno tako ni bilo razprave na akcijski konferenci na temo Možnosti nadaljnega skladnega razvoja DO Aero kot posledica kvalitete njenega poslovanja, kjer sem dobila občutek, da so se prisotni prav poskušali izogibati razprav o temah, ki nas najbolj zaposlujejo. Upamo lahko, da ta nepripravljenost za razpravljanje na sestankih osnovnih organizacij ni le navidezni mir pred prihajajočim viharjem!

Tudi ugled, ki si ga je ZK zapravila do sedaj, si bo z nadaljevanjem takšnega dela le težko povrnila. Zgovoren podatek je tudi ta, da v naših osnovnih organizacijah število članov ZK upada in da skoraj nikjer že dlje časa niso sprejeli novih članov.

Izjema je le OO ZK v tozdu Grafika, ki je sprejela enega novega člana. Biti član ZK je pred 50 ali 40, celo 30 leti pomenilo velik ugled in naprednost in izraženo zaupanje ZK do vsakega novega člana. Premalo se zavedamo, da so za cilje ZK in komunističnih partij po svetu v preteklosti umirali mnogi ljudje in da se zanje še vedno borijo in umirajo! Mislim, da sami cilji in vrednote komunističnih partij niso sporne in povsem nerealne. Izrodili so se le načini in poti doseganja in uresničevanja komunističnih načel. ZK mora najti pot iz teh razmer, odgovoriti mora na mnoga zastavljena vprašanja in odkorakati z dejanji v 21. stoletje! Nenazadnje to dolgujemo mnogim v preteklosti in še večjemu številu zamrcev!

S tem krajšim razmišljanjem sem želela najaviti zapise razgovorov s sekretarji osnovnih organizacij ZK v Aeru. Morda mi bo kdo očital, da sem pogovore izvedla in zapisala preveč stereotipno, vendar sem želela zastaviti vsem sekretarjem ista vprašanja!

Z odgovori na ista vprašanja so sekretarji osnovnih organizacij mnogo povedali in pri tem bo bralec sam najlažje uvidel razlike med mnjenji in možnostmi spreminjanja razmer v ZK na bolj učinkovite!

ANITA ŽOHER – SEKRETAR OSNOVNE ORGANIZACIJE ZK V TOZDU KEMIJA CELJE



Ali meniš, da je kaj narobe z ZKJ?

Z ZKJ je zelo veliko narobe. Če si izvoljen za sekretarja OO ZK to ni več nobena čast, priznanje in izraz zaupanja OO ZK. Danes nihče več ne želi biti sekretar in da je ZKJ na preizkušnji, smo krivi sami člani ZK. V naši osnovni organizaciji smo imeli tajne volitve, kjer smo člani izbirali med 7 kandidati in dogovorili smo se, da tisti, ki bo izvoljen, te funkcije ne more odkloniti. Če si že član neke organizacije moraš sprejemati določene obveznosti in tudi funkcijo sekretarja osnovne organizacije jemljem tako. Večina članov – delavcev je v ZK v težkem položaju, poleg tega so izpostavljeni, krivijo jih za nastalo stanje in v svojem

članstvu ne vidijo več pomena. Posledica tega pa so mnogi izstopi. Izstop ni rešitev! Če sem že član ZK in če sem bila član ZK prej, ko nam je šlo dobro, moram biti član še sedaj in poskušati razmere izboljšati. Mislim, da je to prva naloga komunistov.

Kakšno je mnenje ljudi o ZK?

Čeprav so člani ZK v naši družbi v manjšini, je ZK obvladovala in še obvladuje najpomembnejše funkcije te družbe. Cilj in naloge ZK se od prej niso spremenili, enak je ostal tudi lik komunista, vendar pa ob vseh teh napakah in aferah, ki so povezane z ZK, ljudje ZKJ in ljudem na najvišjih položajih ne morejo več zaupati. Osebnost me zelo moti, da ima nekdo, ki je član ZKJ, določeno prednost pri sprejemanju določenih funkcij. Le redki so na višjih položajih tisti, ki niso člani ZKJ. Biti član ZK je v praksi nekaj drugega kot je zapisano in ta lik se je tako izrodil, da ljudje ne morejo več zaupati v ZKJ. ZK vse preveč posega na področje odločanja in tudi zato ljudje že vnaprej smatrajo ZK odgovorno za nastalo stanje. Sklepi ZK, ki se sprejemajo na raznih nivojih so dobri, člani ZK pa nismo zagotovili, da bi se uresničili. Preveč se posvečamo tudi raznim kongresom ZKJ, ki so nedvomno pomembni, ob tem pa smo preveč zapostavili vlogo SZDL in pozabili, da ZKJ ni mesto, kjer se o vsem odloča, temveč da je to telo skupščina.

Zakaj mnogi člani izstopajo iz ZKJ?

Najvažnejši razlog je v tem, da ne vidijo smisla in da so v delovni organizaciji le opazovalci. Tudi OO ZK v Aeru si med ljudmi niso ustvarile zaupanja. Najvidnejši jugoslovanski funkcionarji so člani ZKJ in če stvari ne potekajo tako, kot ljudje pričakujejo, je logično ugled ZKJ zmanjšan. Članarina ni glavni razlog za izstop, je pa visoka in pojavlja se upravičeni dvom, ali se ta sredstva porabljajo koristno ali ne.

Na katerih konkretnih področjih bo vaša osnovna organizacija v prihodnje delovala?

Naloga OO ZK ni poseganje v nekatere odločitve v tozdu, poskušala se bo vključevati v vse aktivnosti tozda, vendar pa mnenja OO ZK ne bodo mogla biti vedno upoštevana. Tisti člani ZK, ki so hkrati še delegati, se bodo morali odločati tako, da bo to v korist vseh delavcev in seveda v skladu z našo, včasih preveč togo, normativno ureditvijo. Največ se bomo morali ukvarjati sami s seboj, ugotoviti ali dosegamo tisti lik komunista, ki je dober delavec, vreden zaupanja in tudi ve, kar mislijo sodelavci. Vse to pa mora komunist prenašati na druge samoupravne in politične ravni.

Kako boste poskušali pridobiti mlade?

Mladi so vedno bili baza za ZK, sedaj pa v mladini nimamo podpore, saj v ZK ne vidijo smisla. Sem tudi mentor OO ZSMS v tozdu in vidim, da so mladi vedno bolj pasivni, ne želijo se izpostavljati in nič jih ne zanima. Mladi ne smejo samo opazovati, temveč morajo vedeti, kaj hočejo in to tudi uresničevati. V ZK bi morali biti pravi komunisti povezani z ZSMS, razmišljati o prihodnosti in kaj bo potrebno spremeniti. Mladina ni povsod tako pasivna, mogoče tam, kjer so pogoji dela in gospodarjenja slabši. V Aeru bistvenih problemov vendarle nimamo, ker nam ne gre slabo. Po mladinskem kongresu v Krškem se je dejavnost mladih zelo razmahnila, vsaj na ravni Slovenije. Tega v Celju ni, kjer je dokaj nezdravo okolje (afere ...) in ZK bi morala bolj posredovati, prisluhniti mladim in jih izzvati.

Kaj meniš o sodelovanju med osnovnimi organizacijami ZK v Aeru?

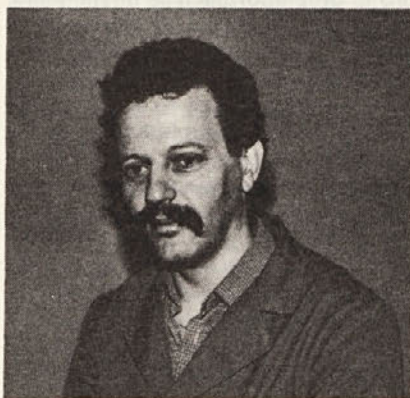
Formalno je to sodelovanje dobro urejeno in se tudi najbolj kaže v akcijski konferenci in v predsedstvu konference. Tu se sooča veliko različnih mnenj, ki se v različnih okoljih ne realizirajo v celoti. Čudi me, da člani OO ZK v sredinah, kjer imajo velike probleme, ne opozarjajo na reševanje le-teh. Tu mislim na tozda Kemija Šempeter in še kje.

Ta neaktivnost se ne odraža samo v osnovnih organizacijah ZK, temveč tudi v samoupravnih organih na ravni delovne organizacije. ZK se je v preteklosti vedno izkazovala takrat, ko nam je šlo slabo, morda smo danes lagodni zaradi tega, ker se naše napake in tudi izgube še vedno pokrivajo. Člani ZK bi morali biti tisti, ki bi prebudili svojo okolico.

Kriza ZKJ se kaže na popokanih šivih pretesne partijske obleke, vendar pa šivilje, ki so zadolžene za partijsko krpanje zelo različno gledajo na svoje delo. Nekateri bi kupili povsem novo obleko, ki bi bila narejena po modi zahodnega sveta, drugi pa se z nostalgijo spominjajo preteklih časov, v katerih sta bila uniforma in odlikovanje na njej v zelo pristnih odnosih, tretji pa so se lotili renoviranja našega »specifičnega« modela s tanko šivanko in z boksarskimi rokavicami na rokah.

Aktualni partijski dezertjerji se umikajo v glavnem ne iz strahu pred bitko, temveč iz protesta, ker bitke ni.

JOŽE RADIŠEK – SEKRETAR OO ZK TOZDA KEMIJA ŠEMPETER



Ali menite, da je kaj narobe z ZKJ?

Menim, da ni nič narobe z ZK, temveč je marsikaj narobe pri članstvu, ki je pogosto kampanjsko in karieristično. Ena večjih napak ZK je množično sprejemanje novih članov v preteklosti in to se vidi tudi sedaj, ko je izstopov iz ZK veliko. Danes se vse preveč govori o tem, kaj je narobe z ZK, ki postaja dežurni krivec za nastale razmere. Mislim, da ZK nase prevzema vse napake in to ni dobro, ker je s tem ZK nekako pritisnjena ob zid. Nekaj je potrebno narediti na novo, preoblikovati in spremeniti v ZK. Vsake spremembe niso enostavne in proces spreminjanja je dolgotrajen proces.

Kakšno je mnenje ljudi o ZK?

Ljudje gledajo na ZK kot na dežurnega krivca in delo osnovnih organizacij je tako oteženo. V komunistih ljudje vidijo le slabo in to zaradi napak, ki se dogajajo v Jugoslaviji in tudi v naši delovni organizaciji. Naš tozda zelo slabo posluje in mnogi ljudje vidijo tudi tu napake komunistov. Komunisti sprejemamo to odgovornost in člani ZK se v svojih sredinah počutijo dokaj čudno, saj so provociranja pogosta. To ni vzrok za izstop iz ZK, je pa pogosto povod. Večina vodstva v našem tozdu ni član ZK in tudi to je en vidik gledanja delavcev na našo osnovno organizacijo. Težko je živeti in delati v senci napak na vrhu (Agrokomerc je le del tega) ZK in te napake avtomatično mečejo v slabo luč na ostale člane ZK.

Na katerih konkretnih področjih bo morala OO ZK tozda Kemija Šempeter največ delati?

Preokupirani smo z nalogami »kako gospodariti«, da bo naš tozda izplaval iz težav. Takšno živovarjenje na pozitivni ničli se ne more vleči v nedogled. Iz ZK bodo morale prihajati pobude in

člani bodo morali spremljati vse dejavnosti DO za saniranje našega tozda. Zelo moramo popraviti tudi sistem informiranja v tozdu, ker ne deluje dobro in brez informacij se ne da delati. Naš Aero in Informacije nam ne nudita vseh informacij, zato uporabljamo tudi oglasne deske, pa kljub temu s pretokom informacij v tozdu nismo zadovoljni. Prav tako imamo malo informacij o združevanju tozda Kemija Celje in tozda Kemija Šempeter. Z delnimi informacijami ne moremo zado- stiti zanimanja ljudi. Nepravilne informacije pa pogosto ustvarjajo med ljudmi napetost, kar se vidi tudi v delovnih učinkih.

V planu imamo tudi delo v akcijski konferenci, od katere pričakujemo dobre rezultate, saj menimo, da ima konferenca ZK DO Aero večji vpliv. Poskušali bomo pridobiti tudi nove člane in prikazati argumente, da bi se nam pridružili tudi mladi.

Kako boste skušali pritegniti mlade?

V naši osnovni organizaciji je sedaj nekaj mladih, vendar pa večina le-teh ne dela niti v ZSMS. Morali bi jih spodbuditi, saj se pozna, ker ne delujejo. ZK nima argumentov, da bi mladi v njej videli dobro organizacijo in se vključevali v njeno delo. Tako pa se mladi ZK oddaljujejo, ko vidijo, kaj se v njej dogaja. ZK mora delovati drugače, postati mora odprta in mislim, da bi tudi to pritegnilo mlade, da bodo vstopili v ZK. Seveda pa ZK mladim ne bo smela biti voditeljica, ampak enakovredni partner. ZK bi se morala več ukvarjati samo z družbenopolitičnim delom, ne pa se tudi vmešavati v gospodarstvo. Dober politik ni tudi dober gospodarstvenik. Predvsem pa si bo morala ZK pridobiti zaupanje med ljudmi, predvsem pa zaupanje mladih.

Kje so vzroki za izstop iz ZK?

Dolgoletni člani izstopajo iz ZK zato, ker so se jim partijski ideali zrušili in do izstopov jih je pripeljala tudi družbena kriza in nepravilnost na vrhu, saj je večina tistih, ki so zakrivali največje gospodarske napake, tudi v ZK. Mislim pa, da izstopanje članov ZK s krajšim stažem ni tako kritično. Menim, da je izstopov dovolj, vendar pa izstopajo komunisti, ki so v ZK videli nekaj drugega, kot pa biti KOMUNIST. Tudi pri nas je bilo precej izstopov. Mislim pa, da to za delo osnovne organizacije še ne pomeni večje težave. V zgodovini je bilo komunistov dosti manj, pa so se pretolkli še skozi hujša krizna obdobja, kot je današnje. Danes pa je komunistov veliko, pa kljub temu trdimo, da kriznega obdobja ne bomo mogli kmalu prebroditi. Mislim, da v ZK ostajajo tisti člani, ki so za družbo pripravljeni kaj narediti.

DRAGO POLAK – SEKRETAR OO ZK V TOZDU GRAFIKA



Ali menite, da je kaj narobe z ZKJ?

Ne morem reči, da ZKJ nima vpliva, temveč izgublja na ugledu zaradi slabega ekonomskega položaja in afer. Če se bo gospodarski položaj popravil, se bo povrnil tudi ugled ZKJ. Osnovne ideje našega sistema niso slabe, na žalost pa mnogi teh osnovnih načel ne spoštujejo. Mislim, da je ZKS dokaj napredna in da se spremenjenim razmeram poskuša prilagajati. Veliko se spreminja pri delu naših politikov, ki se poskušajo bolj približati ljudem.

Kakšno je mnenje ljudi o ZK?

Mnenje je nedvomno slabo, ki je pogojeno s splošno krizo, inflacijo in slabim mnenjem o nas v tujini. Pogosto za vse napake krivijo ZK, pa je to pogostokrat neopravičeno. ZK včasih krivijo tudi za tiste napake, ki z ZK nimajo nobene zveze.

Na katerih konkretnih področjih bo vaša osnovna organizacija morala največ delati?

Delamo tako kot večina drugih osnovnih organizacij. Ponekod nas hvalijo, da smo dobra osnovna organizacija, vendar pa je to pogojeno z uspešnim poslovanjem tozda. Zastavlja se mi vprašanje, kaj lahko osnovna organizacija ZK naredi na širšem družbenem področju? Nedvomno pa lahko naredi veliko več v okviru tozda. Morali bomo bolj aktivno spremljati dogodke, tako da bi se prisotnost članov ZK čutila na vseh področjih. Imamo precej neaktivnih članov, ki ne hodijo na sestanke, ob tem pa razpravljamo vedno le eni in isti. Tudi na področju aktiviranja ali pa črtanja posameznih članov nas čaka veliko dela.

Kako boste skušali pritegniti mlade?

V osnovni organizaciji smo izrazili interes po večjem vključevanju mladih. Poskušali bomo pritegniti tiste

mlade, ki so aktivni v ZSMS, ali na katerih drugih področjih, čeprav krizno obdobje zmanjšuje zanimanje za delo, predvsem mladih, v ZK zmanjšuje.

Kateri so razlogi za številne izstope iz ZK?

Članarina ni poglavitni razlog, čeprav jo navajajo mnogi kot poglavitni razlog. Izstopajo mnogi dolgoletni člani, ki so razočarani, saj so videli, da ni rezultatov od govorjenja.

Človek nekaj časa takšno stanje lahko prenaša, potem pa se odloči za izstop. Delavci v naši družbi lahko odločajo na več različnih področjih in če jim ZK te možnosti ne nudi, mnogi raje delujejo drugje.

Kakšno je sodelovanje med osnovnimi organizacijami v DO?

Na tem področju še nimam dovolj izkušenj, mislim pa, da je akcijska konferenca po temi in učinkih podobna sejam delavskega sveta DO Aero. Akcijska konferenca ne more reševati mnogih konfliktov in nesporazumov, ki so prisotni pri delu tozдов. To sodelovanje v akcijski konferenci ni najbolj uspešno, saj se mnogi sklepi s teh sej ne uresničujejo. Morda ne bi bilo slabo, če bi se na neformalnih sestankih dobivali sekretarji osnovnih organizacij v Aero in izmenjali izkušnje. Verjetno bi bilo tudi delo akcijske konference lažje.

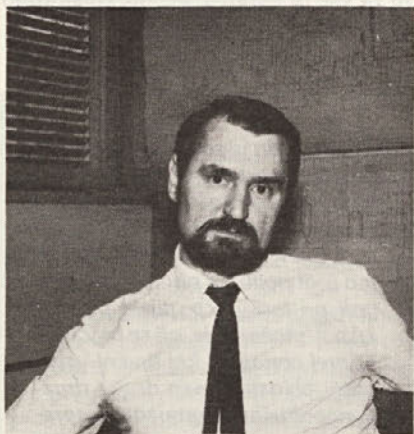
Profesor Srdan Vrcan pravi, da v mestu z dvestotisoč prebivalci vmejo partijsko knjižico trije delavci.

Med mladimi je vse manjši interes, da bi svojo usodo na nek način vezali z usodo ZK, tako da je na mnogih srednjih šolah danes manj komunistov, kot pa je bilo pred vojno skojevcev.

ZKJ je, ne glede na vse omejitve in ovire, ne glede na vse balaste in nesposobnosti, ne glede na vsa nasprotja, ki ZKJ razdirajo, ne glede na vse manipulacije, ki se vrše v imenu ZKJ in ki ZKJ kompromitirajo, še vedno stičišče največje družbene moči, volje in sposobnosti, da se razmere v naši družbi spremenijo.

Po podatkih zadnjih raziskav kar dve tretjini anketirancev misli, da ZKJ najbolj upošteva interese vodilnih delavcev in da zato ZKJ ni avantgarda delavskega razreda, temveč avantgarda upravljalkega sloja.

JANEZ PERNEL – SEKRETAR OO ZK V MEDVO- DAH



Ali menite, da je kaj narobe z ZKJ?

Slaba situacija v naši državi se kaže tudi v osipu članstva ZK. Mnogi člani ZK so izpostavljeni kritikam, čeprav niso vedno krivi za nastale razmere. K napakam v ZK so nedvomno pripomogli tudi naši najvišji politiki, saj se njihovo delovanje v daljšem delovanju kaže kot nenačelno. Če bi mnogi pred leti reagirali tako kot danes, bi bilo naše gospodarstvo v drugačnem položaju.

Kakšno je mnenje ljudi o ZK?

Struktura zaposlenih v našem tozdu je zelo raznolika, lahko rečem – »Jugoslavija v malem«. Ni očitkov na slabo delovanje osnovne organizacije, saj je do sedaj igrala le majhno vlogo. Vzrok za slabo mnenje je v ekonomski krizi, saj ljudje krivdo valijo na vse družbenopolitične organizacije, posebno pa na ZK. Za nastale razmere niso krivi vsi člani, večjo krivdo pa nedvomno nosijo politiki profesionalci.

Na katerih konkretnih področjih bo morala vaša OO delati največ?

Jugoslavija je v ekonomski krizi in nima smisla, da bi debatirali o idejnih področjih ZK, temveč se je potrebno usmeriti v to, da tozod ne bo ekonomsko propadel in vse nadaljnje delo sledi iz te usmeritve. Naš tozod trenutno posluje zelo slabo, saj smo imeli v januarju 120 starih milijard izgube v tekočem poslovanju. To je glavno področje delovanja naše osnovne organizacije.

Kako boste pritegnili mlade in nove člane v OO ZK?

V zadnjih petih letih ne beležimo nobenega vstopa v osnovno organizacijo. Trend sprejemanja novih članov ni v množičnosti, temveč izključno na prostovoljnosti in ne na prepričevanju. Osnovna organizacija mora s svojim programom slediti konkretnim

problemom, ki se sedaj sploh ne rešujejo v osnovni organizaciji.

Kakšno je sodelovanje med osnovnimi organizacijami ZK v Aeru?

Do sedaj sem bil prisoten v pripravah na akcijsko konferenco o inovacijah in sedaj v pripravah na zadnjo akcijsko konferenco. Akcijska konferenca ne more biti mesto za reševanje nesporazumov vodstvenih struktur in niti posrednik. Mislim, da je zelo pomembno, da se obravnava razvoj Aera in naše nadaljnje delo, vendar pa bi bila debata lahko boljša in pestrejša.

Ali sploh obstaja kakšen recept, da v sedanjih gospodarskih razmerah ne pride do nezadovoljstva v ozdih, da delavci ne bi organizirano stavkali? Kaj naj v tem primeru stori ZK, da do tega ne bi prišlo? Posebnega recepta za to še ni, razen aktivnega političnega dela in usklajevanja odnosov med delavci.

Stane Feuš,
Komunist, 29. 1. 1988

ZKJ je na razpotju in od poti, po kateri bo krenila ZKJ, je odvisna tudi smer sprememb naše družbe. Vendar za razliko »new primitivs« melosa, po katerem od izvira tečeta dva potočka na dve strani, od razpotja ZKJ vodi več poti. In nekatere vključujejo tudi politični »new primitivizem«.

MARJAN POZNIČ – SEKRETAR OO ZK V TOZDU TRZENJE



Ali menite, da je kaj narobe z ZKJ?

To vprašanje se postavlja na različnih nivojih in tudi vse pogosteje. Nedvomno je nekaj narobe, če ne druge-

ga to, da je ZK izgubila zaupanje. Vse večje število izstopov in le malo vstopov v ZK kaže na to. Nedvomno pa je sedanji gospodarski in politični položaj odločilni pokazatelj uspešnosti delovanja vseh subjektivnih in organiziranih dejavnikov. Najbolj pa mora to veljati za ZK. Z ZK so povezane tudi mnoge afere, ki nas pretresajo in tudi neenotnost članov najvišjih organov, ki so večinoma tudi člani ZK. Razraščanje birokratizma, razna glasovanja in preglasovanja pri reševanju temeljnih strateških odločitev, ustvarja mnenje, da je ZK neenotna in neučinkovita. Prevladuje mnenje, da se mora sindikat postaviti v bran delavcev. Postavlja pa se vprašanje, kje je tu vloga ZK, ki je avantgarda delavskega razreda in na žalost mnogi v njej ne vidijo tega.

Kakšno je mnenje ljudi o ZK?

Bojim se, da je mnenje vse slabše in za to smo krivi člani ZK s svojimi dejanji. Pozabili smo na to, da moramo na delovnih mestih delovati predvsem kot delavci in odgovorno opravljati naloge. Politično delo – da, toda najprej delo in nato politično delo. Menim namreč, da ni čas, ko bi bilo to potrebno obrniti. Delati moramo tako, da se to ne bo zgodilo. Ljudje se od ZK obračajo, saj menijo, da mora nekdo biti kriv za nastale napake. Nedvomno krivci so, vendar pa za vse napake naše družbe le ni kriva ZK. Člani ZK so na najodgovornejših mestih naše države in zato največji del kritike leti nanje, vendar pri tem bi morali ločevati napake članov ZK in ZK. Pri izboljševanju gospodarske situacije bo vloga ZK nedvomno zelo velika in tu je pot, da si ZK pridobi ponovno zaupanje ljudi.

Na katerih konkretnih področjih bo vaša OO največ delovala?

Program bi razdelil na splošni del, ki je povezan z aktivnostmi občinskega komiteja, in na konkretni del, ki je vezan na našo delovno organizacijo. Zavzemali se bomo za nagrajevanje po rezultatih dela in mislim, da tu lažna solidarnost ne bo povečala produktivnosti dela. Moramo težiti tudi k temu, da bomo sprejeli nove člane v našo osnovno organizacijo in na tem področju že nekaj časa ne delamo dovolj intenzivno. Tesneje bi morali sodelovati z ZSMS in s SZDL, čeprav se ne strinjam s tem, da bi morala vedno le ZK iskati stik z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami.

Nove člane bomo pritegnili tudi z dobro pripravljenimi sestanki, na katerih se bomo osredotočili na probleme in dali članom priložnost sodelovanja in izražanja mnenj. Mnogi člani pridejo na sestanek brez volje in s prepričanjem, da stvari ne morejo spre-

minjati. To pa je za ZK najbolj nevarno, saj je za učinkovitost ZK potrebna aktivnost vseh članov. Le tako bo možen gospodarski razvoj, ki je nujen tudi za povrnitev zaupanja članov ZK v svojo organizacijo. Sicer pa moramo ugotoviti (to je več ali manj znano), zakaj v delovni organizaciji nimamo skoraj nobenega novega proizvodnega programa, ki bi nam zagotavljal dolgoročno uspešnost. Vprašanje je, kaj je s tozdom v Šempetru, ali je dovolj motivacije za delo, dobro gospodarjenje, samoupravljanje, za razvijanje SLO in DSZ in družbeni položaj delavcev, če navedem samo nekatere.

Ni dvoma, da so ekonomske, zgodovinske, kulturne in civilizacijske različnosti naše družbe zelo velike in da odsevajo tudi v političnem življenju in v delu ZK. Zato ne morejo biti politični obrazci in načini delovanja ZK enaki v vseh sredinah, ker to, kar morda odgovarja nerazvitim, verjetno ne odgovarja razvitim. Prisilno enačenje širi krog nezadovoljstva na vseh straneh.

V vsakem primeru še nismo v tistem času, v katerem bi lahko živeli brez takšne politične organizacije kot je ZK, hkrati pa smo v času, ko ne moremo več naprej s takšno ZK, kot je danes.

*Jelena Lovrič
Partija na razkršću
DANAS, 2. 2. 1988, št. 311*

ZVONE JEZERNIK – SEKRETAR OSNOVNE ORGANIZACIJE ZK V DSSS



Ali menite, da je kaj narobe z ZKJ?

Sigurno je v naši ZK nekaj narobe, vprašanje pa je, do kakšne mere. ZK je predvsem preveč forumska in vse pre-

več se odloča v oddaljenih centrih moči na republiki in federaciji. ZK je tudi preveč statična. Upamo, da se bodo razmere sedaj spremenile, saj tudi na vrhu ZK ni več enotnih mnenj in posledica tega morajo biti spremembe.

Kakšno je mnenje ljudi o ZKJ?

Ugled ZKJ pada in ljudje mislijo, da je takšna ZK, kot je, premalo učinkovita in da bi lahko več naredila. V po-vojnem obdobju si je ZK počasi zapravila svoj ugled, sedaj je glavno težišče ZK v gospodarstvu in tu smo pogoreli. V tako statičnih okvirih sedanje ZK je nemogoče delati in spreminjati.

Na katerih konkretnih področjih bo vaša OO delovala?

Naš program bo v splošnem delu sledil aktivnostim v družbi (spremembe v Ustavi, ZZD...), v konkretnem delu pa bomo skušali vplivati na razmere v delovni organizaciji. Poskušali bomo izboljšati informiranje in omogočiti vsem v Aeru boljše in učinkovitejše informiranje. Poskušali pa bomo tudi spremljati planske cilje in rezultate, povezovat se z ostalimi OO in obravnavati skupne probleme. Najbolj pa bomo morali biti usmerjeni na spremljanje gospodarjenja naše delovne organizacije.

Kako boste vključili v vaše delo več mladih?

Da v naši OO ni mladih, je posledica širših družbenih razmer in bistveno boljših rezultatov ne bomo dosegli, če se ne bodo razmere spremenile. Zanimanje mladih bi povečali, če naši sestanki ne bi bili tako uradniški in da bi obravnavali več takšnih tem, ki mlade zanimajo. Če bi mladim pomagali na področju pripravnosti, delovnih pogojev in zaposlovanja, bi se ZK vsaj malo povrnil ugled med mladimi. Skratka, premalo se vključujemo v delo in aktivnosti mladih. Večji učinek bodo imeli neformalni pogovori kot pa sestanki, saj so ljudje v neposrednem pogovoru bolj sproščeni.

Kateri so razlogi za številne izstopke iz ZK?

Statistično gledano je teh izstopov in vzrokov zanje več vrst (članarina, gospodarska kriza, nezmožnost odločanja o pomembnejših zadevah...). Vsem tem vzrokom pa je skupno, da je politična in gospodarska situacija slaba in možnosti za odločanje so majhne. Pričakovati je še več izstopov iz ZK, v kolikor ne bo več demokratičnosti v vseh sferah odločanja in samoupravljanja.

Kakšno je sodelovanje med OO ZK v Aeru?

Trenutno je to sodelovanje slabo, a si lahko obetamo spremembe. Mislim,

da je samoupravni politični aktiv in konferenca na ravni DO Aero premalo. Dovolj je dogodkov, ki so pomembni za vse in o njih bi se morali skupno dogovarjati in ukrepati.

Zdi se, da je sedaj prišla ZK na križišče in da mora odgovoriti na vprašanje, ali se lahko v njej ali z njeno pomočjo uresniči pluralizem interesov, s tem pa razumemo tudi politični pluralizem, ampak ne tudi večpartijski pluralizem. Vprašanje je, ali se bo ZK še naprej obnašala kot tipični uzurpator oblasti, ki vse druge družbenopolitične organizacije spreminja v svojo transmisijo in jim ne dopušča samostojnosti in enakopravnega sodelovanja, s tem pa že sama ustvarja pogoje za večpartijski sistem.

MNENJA O ZK

MARJANA iz tozda Kemija Šempeter meni, da ideje in cilji ZK niso slabe, vendar pa se ne spoštujejo in uresničujejo v celoti. Čeprav kot nečlan ZK o tem ne morem dejansko govoriti, menim, da se delo ZK v našem tozdu ne čuti. Mladih pa ZK ne pritegne zato, ker ne izpolnjujejo ciljev mladih, ki so drugačni in bolj napredni. Takšna ZK, kot je sedaj, v naši družbi ne more kaj več narediti, ker je preveč politična. Mislim pa, da bi bilo boljše, če se politiki ne bi vmešavali v gospodarstvo.

VLADO iz tozda Kemija Šempeter pa pravi, da bi ZK v Jugoslaviji še precej naredila, če bi bili vsi pošteti. Tako pa se ustvarjajo klani, ki krojijo tudi gospodarstvo. V gospodarstvu bi morali imeti glavno besedo ekonomisti in strokovnjaki, ne pa komunisti. Ne ve pa, kako sindikatu uspeva tako dobro delovati, čeprav je članarina tako majhna; rezultati ZK pa so majhni, učinkov pa ni. Poleg tega pa imata obe organizaciji profesionalca in svoj časopis in tudi visoka članarina je eden od vzrokov za izstopke iz ZK.

JOŽE iz Kemije Celje pravi, da bi se ZK morala umakniti iz ustavnega in pravnega področja. V današnji situaciji bi lahko največ naredila takšna organizacija kot je SZDL. Delo komunistov se v neposredni proizvodnji čuti le malo, zdi se, da se zapira v določen ozek krog. V ZK je veliko dobrih ljudi, vendar pa velik del krivde za nastalo stanje leti na tiste člane ZK, ki so na ključnih položajih.

Peter Aužner – novi predsednik konference OO sindikata v Aeru

15. februarja je bila konstitutivna seja konference osnovne organizacije sindikata DO Aero, na kateri so razrešili dosedanje vodstvo in izvolili novo. Za novega predsednika konference sindikata so izvolili PETRA AUŽNERJA, s katerim sem se pogovarjala dan po konstitutivni seji. V pogovoru je tovariš Aužner dejal, da je uresničitev programa odvisna od želja in interesov osnovnih organizacij in da mu je ljubše, da je program kratek in njegovi cilji uresničeni. Tovariš Aužner pravi, da je naloga konference koordinacija pobud, želja in dela osnovnih organizacij, kjer je tudi težišče dela v sindikatu. V pogovoru sva se dotaknili še nekaterih drugih področij dela konference sindikata in o tem boste več izvedeli v zapisu najinega pogovora, ki je pred vami!

Kako ste zadovoljni s potekom konstitutivne seje? Se vam ne zdi, da smo se izognili mnogim pomembnim temam?

Res je, da smo veliko zanimivih tem prešli, vendar pa smo mnoge teme dobera obravnavali že med letom. Še bolj pa se jih bomo morali dotakniti sedaj. Takšna tema je prav gotovo pridobivanje dohodka s sredstvi, ki bodo zagotavljala dovolj visok dohodek. Osnova za več kvalitetnega dela je investiranje v stroje in opremo in le-to ustvarja pogoje za boljše delo.

Kako boste vzpodbujali delovanje samoupravnih oziroma sindikalnih skupin?

Vzpodbujanje sindikalnih skupin je nujnost. Če bomo hoteli spoznati programe, plane ali druge dokumente, se bomo morali veliko pogovarjati in pojasnjevati. Ljudje pričakujejo dobre odgovore in razlage na svoja vprašanja. Če bodo ljudje programe osvojili in jih dobro razumeli, ne bo pri sprejemanju nobenih težav. Na širšem družbenopolitičnem področju pa imajo mnogi delegati dokajšnje težave, saj so gradiva vse prevečkrat preobširna, nerazumljiva in preučena. Takšna gradiva delegatom ubijajo voljo do dela, ravno tako pa hitro sprejemanje zakonov. Strokovne službe in družbenopolitične organizacije rabijo svoj čas za pripravo gradiv, pozabljajo, da tudi delegati rabijo svoj čas za osvojitve le-teh in zato na sejah določajo prekratke časovne roke. Nepriljubljenost delegatov na sejah je tudi posledica tega in takšen način sestankov



vanja bi morali spremeniti v kratkem času.

Na kakšen način si bo konferenca prizadevala izboljšati obveščanje v Aeru?

Poskušali bomo zahtevati od strokovnih služb podrobnejša pojasnila in obračune, da bomo vedeli o čem odločamo. Človek, ki razpolaga z veliko informacijami in pojasnili, se tudi dosti lažje odloči. Živa beseda ima dosti večjo moč kot pisana in delavci v proizvodnji ravno živo besedo najbolj pogrešajo.

Kako bo konferenca sodelovala pri novi analitični oceni del in nalog?

Pri novi analizi ocen del in nalog ne gre za hiter postopek, zato bomo morali zahtevati dovolj časa za obravnavo. Razprava bo morala potekati na najširši ravni in v vsaki sindikalni skupini, tako da se bodo delavci v tej novi oceni del in nalog lahko znašli. Že iz preteklosti imamo pri teh zelo pomembnih aktih slabe izkušnje in pred sprejemanjem bo potrebno veliko dialoga, strpnosti in razumevanja ljudi, ki se bodo znašli v spremenjeni situaciji. Pomembnejši od nove analitične ocene del in nalog so delovni pogoji, nagrajevanje najbolj in bolj sposobnih. Če bodo delovni pogoji boljši, bo tudi naša možnost preživetja na gospodarskem področju večja.

Kako boste vzpodbujali inovatorje?

Inovacije so za nas življenjskega pomena. Nihče si več ne želi biti samo »inteligentni dodatek« stroju, temveč želimo biti pri delu kreativni in obstoječe spreminjati in izboljševati. Ob nakupu strojne opreme in know-how-a smo si zamišljali, da v tujini znajo vse in sedaj prihaja čas, ko se bomo morali nasloniti predvsem na lastno znanje ter ga nagrajevati in vzpodbujati. Prihodnost nam lahko zagotovi le vlaganje v lastno znanje. Izdelki, ki so narejeni na osnovah nizkega nivoja zna-

nja, ne zagotavljajo izvoza, pravzaprav bi izvažali le surovine. Inovacije in razvoj nista dva različna pojma in pred našimi vodilnimi delavci je velika odgovornost, da bomo ta dva pojma znali povezati in razvijati. Razvoj pa bomo morali še tesneje povezati z marketinškimi raziskavami in si prizadevati, da bi čim več tistega, kar bomo razvili, tudi prodali.

Kako bo potekalo izobraževanje, ki ga omenjate v programu?

Pod besedo »izobraževanje« imamo v mislih predvsem strokovno izobraževanje in v proces izobraževanja se moramo aktivno vključiti. Aero nujno potrebuje nove programe in te bomo lahko vpeljali le s pomočjo znanja. Delavci so zainteresirani za delo na novih strojih in morali jih bomo za zahtevnejše delo tudi izobraziti. Velika večina delavcev pa bo morala svoje znanje obnoviti. Skupni interes delavcev in delovne organizacije je kvalitetnejše delo, veliko dela, dovolj visok osebni dohodek in da bomo z delom prispevali k dobremu gospodarjenju Aera.

Jasna Rode

Krvodajalska akcija v Medvodah

Osmega februarja je v naši tovarni potekala krvodajalska akcija. Odziv naših delavcev je bil letos boljši kot leta poprej.

Akcije se je udeležilo 23 delavcev, nekateri od njih so že večkratni krvodajalci.

To humano akcijo organizira vsako leto Rdeči križ Slovenije, ki mora vsak dan zbrati 300 krvodajalcev, saj zaradi nenehnega razvoja medicinske znanosti, sodobnih oblik zdravljenja in vse večjega porasta prometnih nesreč, potrebujemo vsak dan več krvi, tega nenadomestljivega zdravila, ki ga še nihče ne more izdelati.

Cvetka Robas

POPRAVEK!

V prvi številki Našega Aera nam je ponagajal tiskarski škrt. V prispevku »Področja inoviranja so neizčrpana« je bilo dvakrat napisano »Poslovna finančna služba« namesto »Posebna finančna služba«. V svojem imenu in v imenu tiskarskega škrtata se opravičujem!

Uredništvo

POROČAMO O ...

Kakovost v sodobni družbi

POMEN KAKOVOSTI

Vsi ekonomski sistemi, tako centralistični kot tržni, imajo cilj zadovoljiti potrošnike in ohraniti tržne pozicije za določene izdelke, ki pa morajo biti kakovostni. V svetu, kjer vladajo tržne zakonitosti, potrošnik zahteva za določeno ceno določeno kakovost. Cena proizvoda pa ni določena s stroški, temveč z resnično vrednostjo kakovosti in le-to je kupec pripravljen plačati. Pri nas pa je danes že tako, da stroški rastejo vsako leto hitreje kot cene naših proizvodov. To pomeni, da moramo odpraviti ali zmanjšati stroške, če še hočemo ustvarjati dobiček, ki je sploh razlog za vzdrževanje in obstoj vsake delovne organizacije (prispevki, socialne obveznosti, investicije, modernizacije, nova delovna mesta). Poleg tega je izvoz neizbežna nuja za uresničevanje naših razvojnih načrtov, ki naj zagotovi zaposlenost, vzdrževanje življenjskega standarda in odplačevanje dolgov. To, kar stane denar, so pravzaprav neakovostne stvari, to so vse aktivnosti v poslovnem in proizvodnem procesu, ki niso bile pravilno izvršene že prvič.

»Najboljši način za zmanjševanje stroškov je torej preprečevanje napak in prava stvar pri tem je kakovost, ki je prosto na razpolago in najbolj dobičkonosna linija, kar jih imamo.« (Philip B. Grosby).

KAKO DOSEČI KAKOVOST

V preteklosti je bila kakovost predvsem stvar končnega preverjanja, pri čemer se je podala sodba o sprejemu ali zavrnitvi na koncu proizvodnega procesa. Tak način preverjanja kakovosti je sicer ščitil kupca, da ni dobil slabih izdelkov, prav tako je ščitil tudi ugled proizvajalca. Vprašanje pa je, za kakšno ceno stroškov, ki so pri tem nastali, da so slabši izdelki šli skozi vse faze proizvodnje in smo jih izločili šele na koncu proizvodnega procesa,

kjer ne moremo ničesar več storiti; ugotovimo lahko le ogromne izgube.

Še hujše pa je, da zavestno z rizikom prodajamo neakovostne izdelke. Na kritičnih mestih med proizvodnim procesom se je potrebno ustaviti, pregledati, preveriti, usmeriti in ukrepati še preden je prepozno, kar ne zahteva dosti časa in stroškov. Na ta način ugotovimo, kateri stroj slabo deluje, kateri delavec slabo dela in tako lahko z ustreznimi ukrepi izboljšamo stanje. Vendar, če so recepture, konstrukcije, načrt, tehnologija in predpisi napačno postavljeni, ne bomo dobili dobrega izdelka tudi z najboljšimi stroji in najboljšimi ljudmi in izdelke ne bomo mogli prodati. Če sežemo še bolj na začetek, pridemo do spoznanja, da za dobro kakovost ne zadostuje samo zagotavljanje kakovosti v proizvodnem procesu, ampak moramo obvladovati kakovost od začetnih tržnih raziskav, prek razvoja, izdelave v proizvodnji, servisiranja in tehnične pomoči v uporabi in povratnih informacij, na osnovi katerih se izboljšuje kakovost izdelka. To pomeni celovito obvladovanje kakovosti (CEOKA), ki vključuje tudi količine in stroške ter temelji na spoznanju, da končno ocene daje kupec. Tržišče je dokončni razsodnik, ki sprejme ali ne sprejme določene kakovosti, ustvari delovni organizaciji ugled, ali pa jo obsodi na propad in ji onemogoči obstoj. Skladno s tem spoznanjem ima vsak delavec v delovni organizaciji nalogo, da dela brez napak, oz. ko se le-te pojavijo, da se kar najhitreje odkrijejo, odpravijo in da se zagotovi, da se ne bodo nikoli več ponovile.

Posledica vsega tega je manjša poraba surovin, manj izločenih slabih izdelkov, večja količina izdelkov, večje zaupanje kupcev in dolgoročno ustvarjanje dobička, ki nas zadovoljuje. Gledano tako, pomeni kakovost rezultat usklajenega delovanja cele vrste aktivnosti skozi celotno organizacijo od vrha navzdol.

Vsa našeta dejstva postavljajo zahtevo, da moramo v delovni organizaciji vzpostaviti »visok odnos do kakovosti« in to v celotni organizacijski zgradbi. Pomemben delež pri teh prizadevanjih imata vzgoja, izobraževanje in splošno ustvarjanje klime za kakovost.

KAKOVOST V DO AERO

Domači potrošniki naših izdelkov glede kakovosti niso zelo zahtevni, lahko celo rečemo, da so skromni. Od izdelka predvsem zahtevajo, da je uporaben. Bistveno ostreje pa so zahteve v izvozu na zahodnoevropsko tržišče, kjer kupec določa svoje zahteve, ki se običajno nahajajo v ozkih to-

lerancah in morajo biti izenačene, tako znotraj ene pošiljke kot med posameznimi pošiljkami. Poleg definiranih karakteristik mora izdelek ustrezati določenemu splošnemu nivoju. Pri izvozu in pri postavljanju zahtev kakovosti obstajajo določena in vnaprej postavljena »pravila igre« v odnosu do proizvajalca – izvoznika:

- napisana in verificirana mora biti politika kakovosti
- izdelani priročniki za kontrolo oz. kontrolna tehnologija
- delovati mora sistem spremljanja podatkov
- izdelan mora biti informacijski sistem
- zahteva se program usposabljanja in izobraževanja
- zagotavljen mora biti obnavljanje strojnih zmogljivosti
- opredeljene odgovorne osebe
- itd.

Zahodnoevropski kupci imajo pravico do nadzora proizvajalca, da bi se prepričali, ali je sposoben dosegati željeno kakovost. Že v primeru, da proizvajalec ne izvaja ustreznih kontrole, se lahko prekine s prevzemanjem izdelkov, dokler se pomanjkljivosti v sistemu kontrole ne uredijo, kajti kontrola kakovosti mora delovati kot jamstvo za kakovost.

Lahko rečemo, da naš najpomembnejši izvozni izdelek, to je AC papir, ne ustreza zahtevam zahodnoevropskega tržišča. Že vrsto let se borimo s ponavljajočimi se napakami. Predvsem nam mora biti jasno, da se kakovost v izdelek ne da »vkontrolirati«, temveč se vgrajuje in izgrajuje tako, kot je že bilo rečeno: od tržnih raziskav, prek razvoja, proizvodnje, tehnične pomoči uporabnikom in s povratnimi informacijami s tržišča, ki morajo služiti za izboljšanje kakovosti.

Današnja uspešnost pri zagotavljanju kakovosti v vsem razvitem svetu temelji na že omenjenem celovitem obvladovanju kakovosti (CEOKA) poslovnega in proizvodnega procesa.

V naši DO je v poslovnih ciljih za leto 1988 sprejeta usmeritev – uveljavitev principov in sistema celovitega obvladovanja kakovosti. Prav tako je Poslovni svet sprejel sklep, da se pri nadaljnjem razvoju pisalnih trakov uveljavljajo principi CEOKA.

Pri tem pa je treba poudariti, da ne bo šlo brez trdega dela in doslednega sodelovanja vodstva.

Eden od pogojev za uspešno obvladovanje kakovosti so tudi »krožki za kakovost«, ki dajejo odlično možnost, da se ljudje izobrazijo in usposobijo za CEOKA ter postanejo aktivni soustvarjalci kakovosti. »Krožki kakovosti« so smotni tudi v smislu prihrankov. Dejavnost krožkov se odvija na

prostovoljni osnovi v manjših skupinah sodelavcev, ki opravljajo podobne delovne naloge in se srečujejo s podobnimi problemi. Doslej so v Aeru le v tozdu Grafika uvedeni krožki za obvladovanje kakovosti in pospeševanje proizvodnje. V letu 1987 so bili ustanovljeni štirje krožki, ki uspešno delujejo: v oddelku tiska v NO, v oddelku samolepilnih etiket, v službi vzdrževanja in službi priprave dela. Dr. Kaoru Ishihawa, avtor knjige – Kako celovito obvladovati kakovost (japonska pot) pravi: »Aktivnosti krožkov za obvladovanje kakovosti so ogledalo sposobnosti direktorja in vodstvenega kadra.«

V smislu dolgoročne utrditve delovne organizacije in njenega programa moramo dati kakovosti absolutno prednost.

Cilka Jedlovčnik



Uvajanje krožkov kakovosti v »Aero« Celje – TOZD Grafika

REFERAT

februarja 1988 predstavil Zvone Kelc

Tokrat vam v seriji informacij o delovanju »krožkov kakovosti« v tozdu Grafika posredujemo referat, ki ga je na 1. slovenskem posvetovanju v Ljubljani 16. februarja 1988 predstavil Zvone Kelc.

Za uvajanje krožkov kakovosti ali krožkov za izboljšanje proizvodnje smo se v Aeru – tozdu Grafika odločili jeseni leta 1986 in s tem sprejeli ponudbo ISKRA-ZORIN Ljubljana.

ZAKAJ SMO SE ODLOČILI? Odločili smo se zaradi specifičnosti grafične industrije, ki zahteva veliko mero kvalitete. V naši DO imamo organizirano službo kakovosti, ki tekoče spremlja proizvodnjo in zelo razširjeno inventivno dejavnost. Ta je organizirana v sklopu društva DIATI. Zakaj potem še krožki kakovosti? Predvsem iz razloga, vzpodbuditi pri delavcu zavest oziroma razmišljanje, kako bi si delo v najožjem okolju, v

katerem dela, izboljšali in izpopolnili v smislu kvalitete produktivnosti in počutja. Vse to pa povezati na nek organiziran način, kar naj bi krožki, v začetni fazi delovanja, vzpodbudili. Gledano dolgoročno, pa naj bi krožki v svoji višji stopnji delovanja posegli v vzpodbujanje inventivne dejavnosti vsakega posameznika na svojem delovnem mestu – na področju kvalitete in še večje produktivnosti.

KDAJ IN KAKO SMO PRIČELI? Pričeli smo s tridnevnim uvajalnim tečajem vodstvenih delavcev 10. novembra 1986. V tej strukturi, predvsem v vodjih oddelkov in služb, smo videli bodoče vodje krožkov. Prve krožke smo uvedli v proizvodnji in to v tistih delih proizvodnje, ki nam največ daje in od nje največ tudi zahtevamo. Krenili smo počasi, zmerno, nismo hoteli takoj na začetku iti preveč v širino. Šli smo v tiste sredine, od katerih smo na tistem pričakovali, da bo sprejela to novost, se zanj zavzela in jo tudi osvojila. V začetku decembra smo ustanovili 4 krožke in pričeli z delom pod vodstvom ISKRA-ZORINA. Za uvod smo opravili »KRST« in postavili temeljna načela delovanja v vseh krožkih. Mogoče je tukaj zanimivo povedati, da si je vsak krožek poiskal ime iz strokovnosti svoje tehnologije. Te tehnologije so popolnoma različne druga od druge. Tri so finalne z različnimi proizvodi, ena pa vse tri oskrbuje z elementi ključnega pomena. Pričetek je bil nekoliko tipajoč. Najprej so se pojavili problemi, ki so se morali rešiti izven krožka. Skratka: »Jaz zahtevam, ti reši!« Največ zahtev je bilo na področju vzdrževanja, urejanja prostorov, razsvetljave, itd. Pri tem je najbolj zanimivo, da je z nastopom krožkov zavel nov veter v reševanju teh zahtev, saj so se hitreje reševali.

PRIMER: Krožek je zahteval, da se neki primer reši in je vodja oddelka v vlogi vodje krožka zahteval za rešitev prenesel strokovni službi. Primer se je rešil, čeprav zadnje uro, tik pred sejo krožka. Pred tem pa je ta isti oddelkovodja po organizacijski plati zahteval, da se reši isti primer, vendar ni uspel!

Tukaj je potrebno poudariti, da so krožki imeli in še imajo veliko podporo v vodstvu našega tozda, od direktorja do tehničnega vodje, ki je hkrati tudi pospeševalec krožkov.

Po teh uvodnih tipanjih je delo krožkov steklo v pravo smer in to v tisto, ki pravi: »Pometi pred lastnim pragom!« To misel so vključili vsi krožki v svoja temeljna načela in tako začeli reševati probleme v svojem okolju in ob svojem delu. Ob tem še ena zanimivost!

Vsi krožki so prišli do spoznanja, da je potrebno rešiti nekatere pristope k

delu v proizvodnem procesu, ki so neke na svojem začetku bili pravilno postavljeni, sčasoma pa so se ob različnih kadrovske menjavah opuščali toliko, da danes predstavljajo problem in jih morajo krožki reševati. Delo v tej smeri poteka še danes. Skratka – krožki morajo spodbujati zavest do pristopa k delu in z različnimi idejami poiskati možnost, da bi delo potekalo bolj tekoče in z manj težavami.

Delo krožkov pa ni ostalo pri tem! Eden od krožkov konkretno »Rotacija« v obratu NO, je krenil še dalje. Da olajša delo v svojem okolju, je zamislil rešil v obliki inovacije in tako že stopil na tisto višjo stopnjo delovanja, ki je bila omenjena na začetku.

Stopil je v stik tudi s krožki izven svoje DO. Tako smo obiskali in se boljše seznanili z delom krožka LIV Postojna, v gosteh pa smo imeli kolege iz Liva in tovarišice iz Rašice.

KJE SMO DANES? Krožke kakovosti v ostale temeljne organizacije Aera še nismo širili, povečali pa smo število krožkov v Grafiki. Razširili smo jih tudi izven proizvodnje, v spremljajoče službe: službo vzdrževanja in tehnološko operativno službo. Predvsem v službi vzdrževanja je bilo nujno ustanoviti krožek, saj so vsi krožki v proizvodnji imeli pripombe na organiziranost in delo te službe. Eden izmed ustanovnih krožkov je žal prenehal delovati, vzrok je bil nesoglasje med člani krožka. Tako zdaj deluje sedem krožkov, za nekatere pa upamo, da se bodo še priključili. **PRAV V DELOVANJU KROŽKOV KAKOVOSTI V VSEH SREDINAH VIDIMO MOŽNOST ZA LAŽJE DELO V BODOČE ali pa tudi SVOJ BODOČI OBSTOJ!**

KATERE TEŽAVE OVIRAJO NAŠ RAZVOJ? Predvsem sprejemanje idej izven krožka pri tistih sredinah ali posameznikih, ki nimajo interesa ali tudi zavesti, da bi to sprejeli. Vsaka zadolžitve o drugačnem načinu dela je temu delavcu dodatna obremenitev ali razmišljanje in ni v njegovem interesu. V njegovem interesu je: po najkrajši liniji odpora in napora priti do svojega OD, ne oziraje se na okolico in kvaliteto pristopa k delu. Tu so krožki kakovosti naleteli pri nekaterih rešitvah in zadolžitvah širše sredine na izmikanje in nesprejemanje (tahi odpor) nekaterih posameznikov ali skupin.



NAŠI SODELAVCI

Zaradi Dneva žena smo obiskali kolektiv obrata Loka pri Žusmu

V obratu Loka pri Žusmu je zaposlenih 47 delavcev in od tega kar 35 žensk. To je bil tudi razlog, da smo se odločili, da vam ob 8. marcu predstavimo nekaj delavk iz tega pretežno ženskega obrata. Drugi razlog pa je ta, da tako v Informacijah kot v našem Aeru že nekaj časa nismo zabeležili prav ničesar iz tega obrata.

Pogovarjala sem se s tovarišem Milanom STOPARJEM, ki mi je povedal, da je kolektiv v obratu Loka pri Žusmu relativno mlad, delavke so večinoma s kmetij iz okolice in večina jih ima doma še majhne otroke. Delo obsega le nekaj operacij, saj v obratu izdelujejo en sam artikel, delavke pa delajo na normo (presegajo jo od 16 do 18 %), je povedal tovariš Stopar. Norme so za večino ročnega dela kar visoke in želijo si boljšo opremo, ki bo nadomestila ročno delo in izboljšala delovne pogoje. Na tem področju so si sami veliko pomagali, saj so izboljšali razsvetljavo, razmaknili stroje in naredili okna.

S papirjem ravnaajo v obratu Loka pri Žusmu zelo previdno, saj poskušajo z njim varčevati kar se le da. Proizvodnjo bodo sedaj organizirali le v eni izmeni, ker bodo stroški nižji, v popoldanskih urah pa tudi ni avtobusnih zvez. 25 delavk bo delalo na strojih, ostali pa na rezanju formatov, kar je novost v proizvodnji tega obrata.

V obratu beležijo tudi tri inovacije, s katerimi se je ropot zmanjšal s 109 decibelov na 65, potem inovaciji na področju stiskanja papirja in večjih rolah. Lani so izvozili 50 % svoje proizvodnje in pri tem zaslužili 400.000 dolarjev. Naj povem še to, da je povprečni osebni dohodek med 25 in 27 starimi milijoni.

V obratu Loka pri Žusmu si želijo novo skladišče, ker se sedanje skladišče papirja podira, je povedal Milan

Stopar in dodal, da bodo v tozdu Kemija Celje sredstva za to na voljo šele leta 1992. Potrebovali bi še novo čuvajnico, ker v sedanjo ob dežju teče voda. Pogrešajo tudi garažo za avto, za dva viličarja in električna vozička. Želijo si izboljšati strojno opremo in čim manj zaposlovati nekvalificiranih delavcev, zato tudi ne zaposlijo dveh delavcev, ki bi delala na pakirnem stroju.

Ti dve delovni mesti nadomestijo z delavci iz režije in tako na dan prihranijo 16 delovnih ur.

S prostovoljnim delom so si izgradili novo jedilnico, razen pečarja, ki sedaj zaključuje delo, so vsa dela opravili sami.

Milan Stopar meni, da mora biti jedilnica lepa, čista, svetla in takšna, da delavce ne odbija. Ravno tako morajo biti čiste sanitarije in delovni pogoji dobri – vse to pa zagotavlja boljši odnos do dela in s tem tudi večjo produktivnost. Milan Stopar ne dvomi, da bo nova jedilnica v obratu Loka pri Žusmu najlepša v Aeru. Lepa bo že zaradi tega, ker so jo zaposleni naredili sami. S prostovoljnim delom pa so si izgradili tudi kolesarnico.

8. marec je dan žena in zaposlene delavke v obratu Loka pri Žusmu sem povprašala, kaj si želijo za 8. marec, ali menijo, da ženske potrebujemo ta praznik in podobno. Če vas zanima, kaj so bralcem Našega Aera povedale delavke iz obrata Loka pri Žusmu, si preberite naslednji zapis!

Majda KOŠTOMAJ je povedala, da žene vsako leto čakamo na tisto darilo za 8. marec, vendar pa je pravi praznik vsakega rojstni dan. Lepo je, če za ta dan pripravijo kakšno proslavo, meni pa, da so darila nesmiselna. Delo v gospodinjstvu je za ženo dodatna obremenitev, medtem ko moške v gospodinjstvu naredijo le malo. Delo Majdi Koštomaj pomeni zelo veliko, zelo rada hodi v službo, ki je zanj dom. Dela je vedno dovolj in tudi pogoji so dobri. Ni ji težko ostati še kakšno uro dlje, saj je vse, kar naredi, dobro za vse zaposlene v obratu.

Ida ČAVŠ meni, da malo pozornosti za 8. marec ne škodi. Kmečka žena ima le malo prostega časa, tako da pravega praznika nima. Doma na kmetiji je delo težje, pravi Ida Čavš, v službi pa je delo manj utrujajoče, čeprav so norme visoke. Z delom in z delovnimi pogoji je Ida Čavš zadovoljna, saj je na njihovem področju le malo možnosti za zaposlovanje.

Dragica DOLENC si za 8. marec želi proslavo, da bi se na žene vsaj malo spomnili in da bi šli uro prej z dela. Misli, da si žene vsaj enkrat na leto zaslužijo skromno pozornost in darilce.



Marta Drame



Anica Pečnik



Dragica Dolenc



Majda Koštomaj



Bernarda Sinkovič



Ida Čavš



Milena Podkraški



Marta Bah

Delo v gospodinjstvu vsako ženo počaka, saj ga mora sama opraviti. Delavkam v Aeru za Dan žena želi vse najboljše, da bi bile enakopravne, da bi bilo še vedno dovolj dela in standard boljši.

Marta DRAME pravi, da ženske potrebujemo praznik, da vsaj enkrat na leto pozabimo na delo in se sprostimo. Zaposlene žene doma čaka še precej dela in zato so tudi bolj izkoriščene, pravi Marta Drame, pri delu v obratu pa se razvedri in pozabi na težave. Delavkam Aera želi ob 8. marcu vse najboljše in upa, da se jim bodo izpolnile vse želje.

Milena PODKRAŠKI mi je povedala, da doma nimajo navade, da za 8. marec žene vsaj malo razbremenijo, lepo pa bi bilo, da bi dobila kakšno cvetlico. Ob službi ima veliko dela še z dvema otrokoma in mož ji v gospodinjstvu kar precej pomaga. V službo hodi rada in delo ji veliko pomeni, posebno še sedaj, ko so jo sprejeli za stalno.

Bernarda SINKOVIČ mi je povedala, da ji veliko pomeni, če se jo spomnijo za 8. marec in prav je, da se žena spomnijo vsaj enkrat na leto. V službo hodi rada, meni le, da bi bilo delo v večjem kolektivu boljše. Delavkam Aera pa za 8. marec želi veliko zdravja in uspehov doma in v službi.

Anica PEČNIK si za 8. marec želi zdravja in droben spominček, ki bi ga dobili v službi. Dan žena ji veliko pomeni in enkrat na leto je takšen praznik premalo, saj si žene zaslužimo pozornost še kdaj drugič. V službo hodi Anica Pečnik rada, saj se v službi razvedri, dela z voljo, saj meni, da je delo manj naporno, kot delo doma na kmetiji. Za 8. marec želi vsem delavkam Aera veliko zdravja, medsebojne ljubezni in spoštovanja.

Marta BAH si za Dan žena želi veliko zdravja in sreče in kakšno cvetlico. Meni tudi, da žene praznik bolj potrebujemo kot moški, saj nas čaka doma še ena služba. Sodelavkam v Aeru želi, da bi se sporazumele, da bi bilo vedno dovolj dela in da ne bi bilo slabše kot sedaj.

Jasna Rode



Delavke v dodelavi papirja v Medvodah

Oddelek dodelave papirja v Medvodah zaposluje polovico ženske delovne sile. Delo je izmensko, v dopoldanskem in popoldanskem času.

Delavke, ki delajo v tem obratu, so vse žene, matere s kopico drobnih in večjih osebnih problemov. Tudi delavnik je vse prej kot lahek. Tone in tone papirja, ki gredo skozi njihove prste, rišejo brazde utrujenosti na obrazih, pojavljajo se tudi večje težave s hrbtenico, nogami, vidom in sluhom. Čeprav je dodelava izredno lepo urejena in čista, pa so stroji hrupni in prah je posledica delovnega procesa. Vsem tem delovnim razmeram so delavke izpostavljene vrsto let. Vendar pa je treba pripomniti, da ne uporabljajo zaščitnih sredstev, ki so jih dobile zato, da bi ublažili njihovo delovno okolje. Zato tudi niso govorile o prazniku žena, ampak o težavah in delnem nerazumevanju vodstva papirnice in ostalih, ki že vrsto let ne uresničijo njihovih želja, za katere so prepričane, da so upravičene. Želijo si, da bi zaradi delovnih razmer dobile vsak dan pol litra mleka, da ne bi bile v času dopusta prikrajšane za osebni dohodek (obračun dopusta naj bi bil povprečje osebnih dohodkov zadnjih treh mesecev, ne pa le režijske ure po plačilu 126 točk na uro). Menijo, da naj bi bil dopust tisti čas, ki ga uživa brezskrbno, da se spočiješ in pridobiš novih moči, ne pa, da raje ne greš na dopust, ker veš, da boš prikrajšan. Sogovornice se zavedajo, da njihovih želja ni mogoče rešiti čez noč, vendar bi se z malo dobre volje dalo tudi kaj uresničiti.

Naš praznik bodo sodelavke iz dodelave papirja praznovale delno v tovarni, kjer bo krajši kulturni program, delno pa doma, vsaka na svoj način. Večina pa mi je povedala, da ima takrat še največ dela z možem.

O težavah, ki so mi jih posredovale sodelavke v dodelavi, sem povprašala tudi vodjo dodelave Kristino Bertoncelj. Pogovarjali sva se o odgovorih na želje njenih sodelavk in o prazniku žena.

Kristina Bertoncelj je povedala:

– Seveda so pripombe, ki so jih dale sodelavke, delno resnične, problematične, predvsem glede dela. Pripomniti moram, če imamo dovolj narezanega papirja za kompletiranje, potem šest delavk v eni izmeni premeče tudi do 45 ton papirja. Vendar pa se delo v naši dodelavi, kar tiče ravnanja palete, oziroma pregledovanja papirja – izločanje pol, bistveno razlikuje od klasičnih dodelav, ki jih še poznamo v papirni industriji Slovenije, kjer mora



Delavke dodelave v tozdu Medvode



delavka ves papir tudi dvigovati. V naših avtomatskih prebiralnih mizah pa delavka prenaša prebrani papir v ravni liniji brez dvigovanja.

Pogoji dela v dodelavi so se bistveno izboljšali, predvsem glede prepiha, vendar pa se zmanjšanje hrupa zaenkrat še ni uredilo, ker gre za stroj stare konstrukcije. Povedati moram, da imajo vse delavke zaščitne slušalke za ušesa in da vse vedo, da jih morajo obvezno nositi. Vendar tega ne izvajajo, kljub večkratnim opozorilom, da to škoduje njihovu zdravju.

Delavke so omenile tudi prašenje v dodelavi, vendar moram poudariti, da se močno prašenje pojavlja zadnji mesec, oziroma mesec in pol, odkar preizkušamo novo odpraševalno napravo. V procesu poizkusov se je naprava večkrat zamašila in zato je bilo resnično nadpovprečno veliko prahu. Menim pa, da je to le še stvar dokončanja

nove investicije in da bo prah v najkrajšem času odpravljen.

Poudariti pa moram, da imamo montiran nov razpuščevalnik za izmet v dodelavi papirja, tako da je pot za transport izmetnega papirja zelo kratka in delavke ne odhajajo iz prostora dodelave.

Delavke so omenile tudi kemikalije. Vendar domnevam, da so pri tem mislile na CF premazni papir, kjer pa, razen enega primera, ko je bila delavka alergična na ta premaz, ni bilo težav zaradi alergij že od začetka proizvodnje CF papirja do danes.

Omenile so tudi povprečje norm v času dopustov. Pripomniti moram, da norme niso uvedene le v dodelavi, temveč tudi v drugih oddelkih in to vprašanje bi morali rešiti s pravilnikom za vse delavce enako.

O prazniku žena imam posebno mnenje. Včasih, ko grem na ta dan v mesto, mi je kar nerodno, ko vidiš, da

ženske ne hodijo naravnost po ulici. Zelo pa mi je všeč praznovanje dneva žena v naši tovarni, kjer je sindikat vedno organiziral kratek kulturni program, v katerem nastopajo predvsem otroci iz šole Topol, nad katero ima patronat naša tovarna. Vse ostalo, kar bereš ali poslušaš o razbremenitvi žena v službi, doma ali kjerkoli, pa je samo besedičenje za razbremenitev, naredi pa se vsako leto manj.

Karmen Dovč

Aerovi petdesetletniki

Petdesetletnica je v življenju vsakega posameznika zelo velik jubilej, ki ga mnogi praznujejo zelo veselo in bučno, drugi pa malo manj. Posebno prijetna so praznovanja v službi in tudi mi v uredništvu se pridružujemo čestitkam najožjih sodelavcev naslednjih jubilarantov po naših tozidih:

TOZD KEMIJA CELJE

1. januarja je praznoval JANEZ ŠTOS, štirinajst dni kasneje MARJAN KOŠTOMAJ in 5. marca FRANČIŠKA KRAJNC.

TOZD KEMIJA ŠEMPETER

3. februarja je praznoval IVAN ŠULER.

TOZD GRAFIKA

23. januarja je praznovala MARIJA CENCEN, 7. februarja JOŽEFA DEMIROVIČ, 8. marca JOŽEF ČREPINŠEK in 9. marca je praznovala ANGELO VODUŠEK.

TOZD TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA MEDVODE

20. januarja je praznoval FRANC ŠUŠTERŠIČ, pet dni kasneje PAVEL KUŠAR in 26. februarja MARIJA VEBER.

DSSS

3. februarja je praznovala JOŽEFA URANJEK, 7. februarja MARIJA TAJHMAJSTER in 1. marca JOŽE HROVAT.

TOZD TRZENJE

1. januarja je praznoval GABRIJEL SELČAN in 19. marca VUKO DOKNJIČ.

Vsem jubilarantom še enkrat iskreno čestitamo!

Uredništvo

IZ DELOVNIH OKOLIJ

DESETI JUGOSLOVANSKI NATEČAJ IN RAZSTAVA STENSKIH KOLEDARJEV 1988

Zlati zmaj Grafoimpexa Aeru

»Stenski koledar je na svetovnem tržišču zelo popularno reprezentativno sredstvo in hkrati tudi nosilec ekonomske propagande. Koledar ima svoje sporočilo, z njim polepšamo prostor, koledar je pokazatelj našega razumevanja likovnih izrazov, koristimo njegovo funkcijo, pri pripravi odpira delovne možnosti za mnoge kulturne, znanstvene in gospodarske dejavnosti. Posebno pomembni pa so koledarji za grafično industrijo«, so pred desetimi leti zapisali v Grafoimpexu, časopisu poslovne skupnosti grafičnih organizacij združenega dela Jugoslavije. Na prvi razstavi stenskih koledarjev je sodelovalo 26 tiskarn, ki so poslale 110 izdelkov.

Za leto 1988 smo v Jugoslaviji natisnili kar za 4 milijone primerkov različnih stenskih koledarjev. Na letošnjem desetem jugoslovanskem natečaju in razstavi stenskih koledarjev za leto 1988 je sodelovalo 57 grafičnih organizacij združenega dela s 159 različnimi koledarji. Vsako leto podelijo tudi nagrade in za leto 1988 je velikega zlatega zmaja Grafoimpexa dobil Aerov koledar – AERO ABECEDA. Koledar je likovno oblikoval RADOVAN JENKO, fotografije, pa so delo DRAGANA ARRIGLERJA.

Aerov koledar je dobil tudi visoko priznanje »Pet najuspešnejših jugoslovanskih stenskih koledarjev«, specialno nagrado žirije za NAJBOLJŠO PROPAGANDNO KONCEPCIJO in specialno nagrado žirije za NAJBOLJŠO GRAFIČNO IZVEDBO. Naj omenim še to, da je Aero dobil za tiskanje koledarja Lesnine iz Ljubljane tudi priznanje za PET NAJUSPEŠNEJŠIH JUGOSLOVANSKIH STENSKIH KOLEDARJEV.

Aero je za oblikovanje svojih koledarjev dobil že dva velika zlata zmaja

GRAFOIMPEXA in to leta 1986, za stenski koledar na temo PODOBE V PROSTORU, ki ga je oblikoval Radovan Jenko, fotografije pa Dušan Arzenšek.

Leta 1987 pa smo dobili drugega velikega zlatega zmaja GRAFOIMPEXA na temo DREVO, ki ga je tudi oblikoval Radovan Jenko, fotografije pa so delo Dragana Arriglerja. Delovna organizacija Aero je doslej na tem natečaju dobila že devet priznanj.

Vsem, ki so kakorkoli sodelovali pri izdelavi koledarja AERO ABECEDA, za tako visoke nagrade iskreno čestitamo! Koledar, ta nepogrešljivi merilec časa, Aero za leto 1988 je rezultat dela velikega števila ljudi, ki so znali svoje ideje združiti, jih udejaniti in s tem na svojevrsten način reklamirati dejavnost in kvaliteto dela naše delovne organizacije. Vsaka nagrada in priznanje je priložnost za pogovor in do naslednje številke Našega Aera se bomo pogovorili z glavnimi ustvarjalci nagrajenega koledarja.

– Uredništvo –

Več pinotana – manj onesnaževanja okolja

S povečano proizvodnjo pinotana se bo v tozdu Tovarna celuloze in papirja v Medvodah zmanjšalo onesnaževanje okolja, pripomogla pa bo tudi k racionalnejši porabi materiala. Prva faza investicije bo končana letos spomladi, druga pa v letu 1989. O tej investiciji, o uporabi pinotana in o onesnaževanju okolij, sem se pogovarjala s FERDINANDOM DEBELJAKOM in s sledečim zapisom sem povzela najin pogovor.

Proizvodnjo celuloze delimo na dva različna postopka:

– sulfatni oziroma alkalni, kjer les obdelujemo z natrijevim lugom

– sulfitni oz. čisti postopek, v katerem z različnimi sulfiti razgrajujemo les.

Ob kuhanju lesa v reaktorjih dobimo topni del, v katerem je lignin v topnem stanju in celuloza. V kilogramu lesa dobimo približno 50 % celuloze in 50 % ligninov in ostalih ogljikovih hidratov (različni sladkorji). Večina tovarn na svetu, ki predelujejo celulozo, lignosulfonate kurijo in dobijo apno, energijo in žveplov dioksid (SO₂). Sežiganje se v Medvodah ne izplača, ker je proizvodnja premajhna. Trenutno 75 % lignosulfonotov spuščamo v

Soro, 25 % pa jih uporabimo in predelamo. Obrat, kjer to je predelujemo, je, star in premajhen, saj je prej služil za proizvodnjo taninov iz lubja.

Teh 75 % lignosulfonotov, ki jih v tozdu v Medvodah spuščajo v Soro, predstavlja 80 % vse onesnažitve vode v Tovarni celuloze in papirja v Medvodah, skupno pa povzročajo za 130.000 populacijskih ekvivalentov umazanije. Še pred 15 leti je imela tovarna približno 250.000 populacijskih enot umazanije, saj so iz predelave spuščali kisline in pepele.

V zadnjih nekaj letih so v Medvodah precej vlagali v varstvo okolja in tudi edina rešitev za vnaprej na področju varovanja okolja, racionalnega izkoriščanja surovin in monopola pri pridobivanju lignosulfonotov (v Jugoslaviji in tudi v delu Evrope), je širitev proizvodnje pinotana.

Ta širitev proizvodnje se v tozdu v Medvodah pripravlja že 10 let in posledica bo tudi zmanjšanje onesnaževanja okolja na 30.000 populacijskih enot in tako bi se tozdu v Medvodah priključil na centralno čistilno napravo v Ljubljani. Sedanja proizvodnja pinotana znaša 4000 ton, po širitvi proizvodnje pa bi znašala 25.000 ton, od tega bi 10.000 ton pinotana prodali doma, 15.000 ton pa v tujini. To pa ne bi smel biti problem, saj se zapira največja nemška tovarna lignosulfonotov in tako se v zahodni Evropi odpira tržišče.

Investicija v proizvodnjo pinotana bo temeljila na popolnoma novih tehnoloških sklopih, na boljšem izkoristku obstoječega in na večji avtomatizaciji. Povečana proizvodnja bo stekla na že obstoječih, sedaj praznih, objektih toplarne.

Zadnjih 10 let so v Medvodah pripravljali tudi nove proizvode z novimi tehničnimi lastnostmi in z novo tehnologijo izdelave. Investicija je že v teku in prva faza izgradnje proizvodnje pinotana se že končuje z zaključitvijo del v pralnici celuloze. Za pranje so priključili novo tračno stiskalnico firme Andritz, ki je povsem nov izdelek in tudi patent te firme. V naslednjem letu (1989) bodo postavili petstopenjsko uparilnico (sedaj uporabljajo dvostopenjsko), ki porabi veliko energije na te proizvode in sušilnico z avtomatskim pokrivanjem. S tem bo zaključena tudi druga faza investicije v proizvodnjo pinotana.

In uporaba pinotana? Pinotan kot lužnica se uporablja kot lepilo in to zaradi svoje velike molekule. V takšnem stanju ga uporabljajo kot lepilo za briketiranje živinske krme in kot sredstvo za povečevanje trdnosti površine valovitih kartonov. Pri slednji v tozdu v Medvodah uporabljajo novo tehnologijo ultrafiltracije za odstrani-

tev manjših molekul. Uporablja se tudi kot dispergator (enakomerno razprši snov v drugi snovi) v industriji cementa, betona in gline. Če je pinotan visoko koncentriran, ga uporabljajo kot lepilo, če pa je koncentracija majhna (2-3 %) pa delce v snovi enakomerno porazdeljuje. V takšnih koncentracijah ga največkrat uporabljajo v proizvodnji zaščitnih sredstev. Kot produkt pri proizvodnji pinotana je še amonijev lignosulfonat kot po-

možno strojno sredstvo, vendar je ta proizvodnja v upadu.

V Medvodah nameravajo največ proizvodnje pinotana povečati pri premazih za valovite kartone in kot dodatek lepilom za iverne plošče, za kar je na tržišču veliko zanimanja. Povečana proizvodnja pinotana bo zmanjšala onesnaževanje okolja, povečala se bo poraba materiala, ki ga sedaj spuščajo v vodo.

Jasna Rode

Zaklonišča v naši DO

ZAŠČITA DELAVCEV DO AERO CELJE PRED SODOBNIMI BOJNIMI SREDSTVI

V sistem zaščite prebivalstva, materialnih in drugih dobrin, ima zaščita v zakloniščih izredno velik pomen. To vrstna zaščita ob morebitni uporabi sodobnih bojnih sredstev zagotavlja množično in najučinkovitejšo obliko zaščite ljudi.

Povsod po svetu tej obliki zaščite posvečajo veliko pozornosti. Graditev zaklonišč in njihovo vzdrževanje je pri nas usklajeno z zasnovo splošne ljudske obrambe in družbene samozastite, vsekakor pa zahteva precej sredstev za zagotovitev množične

Kratka analiza inovacijske dejavnosti v Aeru v letu 1987

Lani je v Aeru 81 delavcev prijavilo 101 inovacijski predlog in od tega je bil en izum, ki je bil tudi potrjen, 48 % je bilo koristnih predlogov, 12 % pa tehničnih izboljšav. V postopku je še 28 % predlogov, zavrnjenih pa jih je bilo 12 %.

Od vseh pozitivno ocenjenih predlogov (61), jih je bilo realiziranih 56 oziroma 92 %. V primerjavi s preteklimi leti je delež realiziranih predlogov iz leta v leto večji. Število inovacijskih predlogov je bilo največje v tozdu Kemija Celje (41), sledi tozdu Grafika (27) in tozdu Kemija Šempeter (19).

Čista gospodarska korist je bila lani obračunana pri petih inovacijskih predlogih in to v višini 22.196.253 dinarjev. Za to gospodarsko korist je bilo avtorjem izplačano nadomestilo v višini 2.389.298 dinarjev oziroma 11 % gospodarske koristi. Pri 44 inovacijskih predlogih pa je bilo izplačanih 3.089.254 dinarjev kot enkratno na-

domestilo. V letu 1988 pa se bo gospodarska korist, če bo predlog pravočasno realiziran, izračunala pri petih inovacijskih predlogih iz leta 1987. Med 81 avtorji inovacijskih predlogov je bilo največ visokokvalificiranih in kvalificiranih delavcev (40 %), sledijo delavci s srednjo izobrazbo (27 %), delavci z višjo izobrazbo (15 %), delavci z visoko izobrazbo (9 %) in priučeni delavci (9 %).

Celoten postopek ocenjevanja inovacijskih predlogov je v povprečju trajal 91 dni. Od prijave do izdaje naloge strokovni komisiji za ocenitev je trajalo povprečno 1 dan, največ pa 14 dni. Od izdaje naloge do sklepa strokovne komisije je trajalo povprečno 61 dni, največ pa 312.

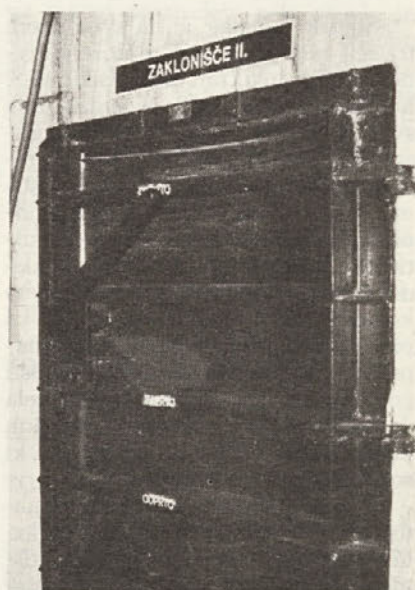
Od sklepa strokovne komisije do sklepa komisije za inovacije pa je povprečno trajalo 23 dni, največ pa 116 dni. V letu 1987 je bil spet prisoten problem sklicevanja strokovnih komisij za pravočasno ocenitev inovacijskih predlogov. Samo 13 strokovnih komisij je svoje delo opravilo v predpisanem roku (15 dni po prejemu dokumentacije).

V letu je bila v posameznih tozdih dosežena naslednja višina čiste gospodarske koristi:

TOZD	Čista gospodarska korist	Nadomestilo
KEMIJA CELJE	235.763.270 din	7.421.550 din (3,15 %)
KEMIJA ŠEMPETER	8.666.875 din	901.383 din (10,4 %)
GRAFIKA	33.813.132 din	3.062.074 din (9,1 %)
MEDVODE	200.643.032 din	16.698.690 din (8,32 %)
DSSS	1.556.543 din	309.334 din (19,87 %)
DO AERO	480.442.852 din	28.393.031 din (5,9 %)

Izplačana nadomestila predstavljajo 5,9 % in v primerjavi z letom 1986 ni sprememb. Kot enkratno nadomestila

je bilo izplačanih 3.078.416 dinarjev in vsa nadomestila predstavljajo skupaj 6,5 % čiste gospodarske koristi.



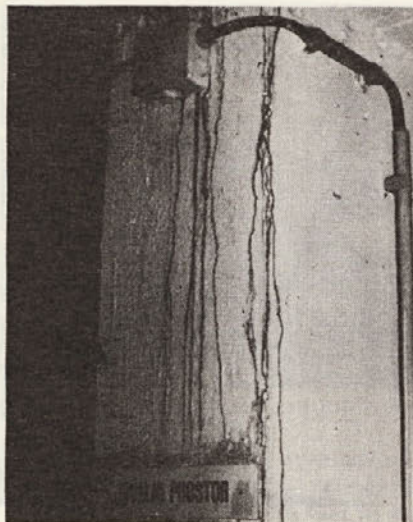
Vhod v zaklonišče

varnosti ljudi v delovnem in bivalnem okolju.

Skladno z Odlokom o zakloniščih na območju občine Celje in Pravilnikom o tehničnih normativih za zaklonišča, ki ga je predpisal zvezni sekretar za ljudsko obrambo, moramo zaklonišča redno vzdrževati v brezhibnem stanju po veljavnih predpisih in navodilih. Za redno vzdrževanje in upravljanje z zaklonišči so odgovorne temeljne organizacije.

V naši delovni organizaciji imamo naslednje zakloniščne zmogljivosti:

- v tozdu Grafika za 400 oseb
- v tozdu Kemija Celje za 120 oseb
- v tozdu Kemija Šempeter za 150 oseb
- v tozdu Tovarna celuloze in papirja Medvode za 400 oseb.



Razpoke...

V vsaki temeljni organizaciji so v okviru civilne zaštite formirane enote za uporabo in vzdrževanje zaklonišč. Te enote v miru skrbijo za redno vzdrževanje, v neposredni vojni nevarnosti in v vojni pa so odgovorne za organizacijo bivanja ljudi in pravilno uporabo zakloniščnih prostorov in naprav.

Za zagotovitev varnosti in funkcionalnosti zaklonišč opravljamo vsako leto tudi tehnične preglede zaklonišč osnovne zaštite. Pri zadnjem tehničnem pregledu, ki ga je v tozdu Grafika opravila občinska inšpekcijska služba, je bilo v zaklonišču II. ugotovljeno, da ne ustreza svojemu prvotnemu namenu. Bistvena napaka so majhne razpoke v betonskem plašču. Kljub temu, da že potekajo dela za odpravo teh razpok, se zastavlja vprašanje, ali se takšne napake ne bodo pojavile kasneje na drugih mestih in povzročile objektivne probleme.

Sanacijo bo izpeljal VEGRAD, približno za 200 starih milijonov din.

Dani Zagoričnik



Nedo Rakita

Zaklonišča so zaprti in funkcionalno povezani prostori s pripadajočimi vhodi in pomožnimi izhodi, ki s svojimi zaščitnimi lastnostmi zagotavljajo predpisano zaščito pred vojnimi dejstvi in pogoje za zadovoljevanje fizioloških potreb osebam v njih. Zaščitne lastnosti zaklonišča se kažejo v odpornosti proti raznim učinkom orožja (mehaničnim, toplotnim in kemičnim učinkom in proti sevanju).

Uporabniki zaklonišča so vse osebe, ki se po znaku za napad zatečejo v zaklonišče. Praviloma so znani že vnaprej, saj se zaklonišča gradijo tako, da imajo vsi bodoči uporabniki zaklonišča do njega le 250 metrov, oz. 3 do 5 minut.

Za zagotovitev varnosti in funkcionalnosti zaklonišča se mora enkrat letno opraviti tehnični pregled zaklonišča.

V zaklonišču mora biti komplet za popravilo in vzdrževanje zaklonišča z rezervnimi deli, ki so nujna za sedemdnevno neprekinjeno bivanje v zaklonišču (papir, hrana, obleka, zdravila...).

Prilagoditev in usposobitev zaklonišča za uporabo je potrebno izvesti v 24 urah. Vsako zaklonišče mora imeti poseben elaborat za usposobitev zaklonišča, ki je sestavni del investicijsko tehnične dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja. Elaborat mora vsebovati preureditev dvonamenskega zaklonišča v enonamensko ter pripravo zakloniščnih naprav in opreme za večdnevno bivanje.

Zaklonišče za organizacijo združenega dela mora biti tako veliko, da grevanj dve tretjini skupnega števila delavcev v organizaciji, pri delu v več izmenah pa za dve tretjini števila delavcev v največji izmeni.

Aero v časopisju

V našem uredništvu že nekaj časa spremljamo tisto področje informacijskega sistema, ki skrbi za obveščanje širše slovenske javnosti o dogajanjih v združenem delu. Zanimajo pa nas seveda predvsem poročila, članki in komentarji, ki v dnevnih časopisih in tednikih govore o delu in življenju v naši delovni organizaciji.

V preteklem letu smo lahko zabeležili le prispevke novinarjev Dela, Večera, Ljubljanskega dnevnika in Novega tednika, ker ostalih časnikov nimamo na voljo. Sicer pa je res tudi to, da v Sloveniji še nimamo dokumentacijskega centra, ki bi nam lahko ponudil zbrane vse vrste časopisnih informacij, njihovo primerjavo in strokovno oceno. Z uvažanjem računalnikov na to področje pa se bodo tudi ta vprašanja v bližnji prihodnosti najbrž razrešila.

Pojdimo k našim podatkom!

V letu 1987 je bilo v Delu, Večeru, Ljubljanskem dnevniku in Novem tedniku objavljenih 30 raznih informacij iz naše DO. V primerjavi z letom 1986 se je to število nekoliko zmanjšalo. Število objavljenih informacij v posameznem časopisu pa je naslednje:

- Delo 10
- Novi tednik 8
- Večer 7
- Ljubljanski dnevnik 5

Bolj zanimiva je pogostost informacij, ki jo posredujemo v dvomesečnem pregledu:

- januar, februar 1
- marec, april 9
- maj, junij 12
- julij, avgust 3
- september, oktober 4
- november, december 1

Najbolj zanimiva je gotovo vsebina sporočil. Največ informacij je bilo namenjenih poslovanju in našim dosežkom. Od sodelavcev je bil obširneje predstavljen inovator Alojz Šmid.

Če sklenemo: informiranje širše javnosti o našem delu je bilo zadovoljivo, gotovo pa ni takšno, kakršnega bi želeli. Podobno ugotovitev smo zapisali že pri enakem pregledu za leto 1986.

Še vedno ostaja odprto vprašanje, ali se bomo potrudili in sami posredovali več informacij sredstvom javnega obveščanja, ali pa smo zadovoljni z dosedanjim načinom?

Tone Škerbec



ŠPORT IN REKREACIJA

25 let Planinskega društva Aero

19. februarja letos so planinci Planinskega društva Aero praznovali 25 let obstoja. Svoj jubilej so planinci praznovali na občnem zboru, kjer so pregledali svoje delovanje v letu 1987 in podelili priznanja.

Lani so Aerovi planinci organizirali 10 izletov, od tega 6 v visokogorje in 4 izlete v nizkogorje. Planinci ugotavljajo, da se udeležba na izletih v nizkogorje povečuje. Udeležili so se tudi planinskih pohodov na Stol, Porezen, Osankarico in Tisje.



Kot je na občnih zborih navada, so planinci, zbralo se jih je 134, za obdobje 1988-90 izvolili nov upravni odbor v sestavi: Zvone Jezernik – predsednik, Roman Zupanc – podpredsednik, Damjana Povše – tajnik, Miro Zakrajšek – blagajnik, Silvo Črepinšek, Dragica Višnar, Karli Wiegele, Blaž Črepinšek, Vili Vengust in Franc Perc – častni član. Člani novega nadzornega odbora so: Andrej Wiegele, Jožica Cokan in Ivan Šuler; člani tovariškega razsodišča so Avgust Orel, Dragana Vulikič in Ferdo Žerdoner. Za mladinski odsek so zadolženi Cveto Rakita, Vlado Jurjavec in Stane Krašovec. Poverjeniki Planinskega društva Aero so Ivanka Pajk, Milan Klajnšek, Andrej Wiegele, Cveto Rakita, Ivanka Kolenc, Srečko Gorenjak in Jože Vravnik.

Podelili so tudi priznanja, ki so jih razdelili na štiri skupine:



Uradni del večera

- priznanja tistim planincem, ki so pred 25 leti ustanovljali Planinsko društvo Aero: FERDO ŽERDONER, AVGUST OREL, ALFONZ SREBOT in JANJA MARINC;

- priznanja tistim, ki so planincem v Aero omogočili mnoge dejavnosti: MILAN ZUPANČIČ, ZVONE HUDEJ, DRAGO VRAČUN, BORIS KRAMBERGER in SLAVKO ZAGORIČNIK;

- priznanja za člane planinskih društev, s katerimi sodeluje naše planinsko društvo: VILI VENGUST, JOŽE TODORVIČ, ANDI VODUŠEK, ADOLF VREČAR, tovariš FLORJANČIČ, MARJAN KAVKA in ROMAN TURK;

- in na koncu priznanja za člane Planinskega društva Aero: KARLI WIEGELE, ANDREJ WIEGELE, ZOFKA PINTAR, MIRO RIBEŽL, ROMAN ZUPANC, MARJAN FERLEŽ, IVANKA KOLENC, SLAVKO

ČREPINŠEK, IVAN ŠULER, ANKA KVEDER, DANICA PERKOVIČ, BLAŽ ČREPINŠEK, IVANKA PAJK, MARIJA MRAZ, ALOJZ STANKO, MIRO MAJČEN, DRAGO POLŠAK, FRANC ZAVŠEK, STANE SATLER, MARIJA DIVJAK, DRAGICA VIŠNER, EDI VOGA, KARMEN SREBOT in FRANC PERC.

Tovariš Vrečer iz planinskega društva Cinkarna Celje je Frančku Percu za dolgoletno sodelovanje planinskih društev obeh delovnih organizacij podelil zlago plaketo Planinskega društva Cinkarna Celje.

Na občnem zboru našega planinskega društva je sodeloval tudi pevski zbor Aera, ki je s svojim petjem popestril uradni del občnega zbora. Po opravljenih obveznostih so se planinci Aera prav veselo zavrteli in se zabavali pozno v noč.

Jasna Rode



Na plesišču je bilo veselo

Športniki tozda Medvode v letu 1987

V preteklem letu so se delavci našega tozda lahko vključevali v številne športnorekreacijske aktivnosti, ki jih je organizirala komisija za šport in rekreacijo pri OO ZS tozda Medvode pod vodstvom Marjana Buha. Sodelovali in tekmovali smo na sindikalnih in papirniških igrah, na igrah sozda GLG in na občinskih prvenstvih, ki jih je organizirala Zveza telesnokulturnih organizacij Ljubljana-Šiška.

Cilj niso bili vrhunski rezultati ali kolajne za vsako ceno, pač pa pritegniti delavce k akcijam, ki so jim všeč in na katerih se sprostijo. Prav zato se je v letu 1987 odprlo novo delovno mesto referenta za šport in rekreacijo, letovanje in kulturo. Vse to naj bi prispevalo, da bi se na tem področju z resnim in odgovornim delom dosegli zaželeni cilji. Posredujemo vam tudi pregled aktivnosti po posameznih sekcijah.

SMUČANJE

Smučarji Aera – tozda Medvode, pod vodstvom Franca Hočevarja, so se lani udeležili tekme za pokal AERA, prav tako tekem za pokal Partizana in prvenstva Medvod. Uspešno so se udeležili tudi občinskega sindikalnega tekmovanja v veleslalomu in zimskih iger papirničarjev Slovenije v Kranjski gori ter iger sozda GLG v veleslalomu in tekih na Zatrniku. Udeležili so se tudi srečanja z ostalimi tozdi in smučarskega troboja AERO: MFA: GAW. Organiziran je bil tudi začetni smučarski tečaj za otroke delavcev, zaposlenih v našem tozdu ter nadaljevalni tečaj za člane kolektiva.

KOŠARKA

Košarkarji naše tovarne, ki jih vodi Boris Exle, so se poleg treningov udeležili tudi več prijateljskih tekem z medvoškimi kolektivi, odigrali so tekme z mladinci Partizana Medvode in ekipo LSD. Moči so merili tudi na občinskem sindikalnem prvenstvu ter se odzvali vabilu za prijateljsko tekmo s celjskim Aerom.

KEGLJANJE

Naš tozda v tej športni panogi redno zastopata dve ekipi. To sta ekipi AERO I in AERO II, pod vodstvom Janeza Knifca in Ivana Jenka. Kegljači so imeli tudi redne tedenske treninge na kegljišču Hidro Medvode. Udeležili so se tudi občinskega prvenstva občine Ljubljana-Šiška in zastopali tovarno na igrah sozda GLG ter na igrah papirničarjev Slovenije.

MALI NOGOMET

Ker je bilo zanimanje za to disciplino v lanskem letu zelo veliko, sta naše barve na tekmovanjih zastopali dve ekipi – AERO I in AERO II, pod vodstvom Salka Čehiča in Alojza Smrekarja. Leto 1987 se je začelo s prijateljskim turnirjem v malem nogometu v Obirju, nadaljevalo pa z izbirnimi tekmovanji. Nogometaši so nastopili v ligi za občinsko sindikalno tekmovanje, udeležili so se tudi iger sozda GLG in iger papirničarjev Slovenije, sezono pa so zaključili s prijateljskim srečanjem z mladinci iz Krapine.

PLANINSTVO

Planinci so pod vodstvom Silva Hrovata pričeli leto 1987 z zimskim pohodom na Stol. S prijatnimi občutki so se vrnili s pohoda na Porezen. Najvišja točka, na katero so se povzpeli, je bil Triglav. Leto 1987 so sklenili na srečanju planincev na Blegošu.

STRELSTVO

Strelci so preteklo leto pričeli z individualno vadbo, ki jo nato kasneje povežejo s skupnim treningom. Udeležili so se prijateljskih srečanj z ekipami medvoških kolektivov, tekmovali so v ligi strelcev, merili so tarče na memorialnem strelskem srečanju Ambrož Barle in prvenstvu UNZ Ljubljana. Jeseni in spomladi so se udeležili tudi občinskega tekmovanja ter iger sozda GLG in iger papirničarjev Slovenije. Strelstvo je uspešno vodil Janez Mrak.

RIBIŠTVO

Ribiči naše tovarne so pod vodstvom Dragana Stojanoviča izvedli tri izbirna tekmovanja za uvrstitev v ekipo AERO I in AERO II, ki sta nas zastopali na tradicionalnem tekmovanju za Prvi trnek Aera na Slivniškem jezeru.

BALINANJE

Člani balinarske sekcije tekmujejo pod vodstvom Jožeta Anžurja, udeležili pa so se občinskega prvenstva občine Ljubljana-Šiška, iger sozda GLG in iger papirničarjev Slovenije.

ŠAH

Šahisti so v letu 1987 izvedli izbirno tekmovanje za uvrstitev v ekipo Aera, ki nas je zastopala na igrah sozda GLG in igrah papirničarjev Slovenije. Vodja ekipe je Roman Arčon.

PLAVANJE

Rekreacijsko plavanje se je odvijalo po programu zimskega bazena Tivoli. Prenosni karti so koristili člani kolektiva. Boljši plavalci so zastopali naše barve na letnih igrah papirničarjev Slovenije. Vodja: Marko Robida.

JADRANJE NA DESKI

V letu 1987 so bile delavcem na voljo tri jadrane deske, ki so nudile svojevrstno rekreacijo na letnem oddihu. Vodja: Aleš Erjavec.

POSEBNE AKCIJE

Med posebne akcije štejejo aktivnosti, ki niso zajete v ostalih, že organiziranih panogah, ali pa so z razpisom na novo vpeljane. Večje akcije v letu 1987, pod vodstvom Franca Hočevarja, so bile:

- Pohod ob žici okupirane Ljubljane
- Spominski pohod po poteh Polhogrskih Dolomitov
- Srečanje delavcev sozda GLG (planinstvo).

REKREACIJSKA VADBA

Vsak ponedeljek so se naši delavci rekreirali v telovadnici Partizana Medvode, kegljali na kegljišču Hidro Medvode, streljali na streljišču v Medvodah, igrali namizni tenis v tovarni ter obiskovali pokrito kopališče v Hali Tivoli.

Aleš Erjavec

Na Krvavcu je lepo ...

Z NOVO GARSONJERO NA KRVAVCU SO SE POVEČALE MEDVOŠKE POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI

Rekreacijsko turistični center Krvavec je to zimo bogatejši za nov gostinsko-turistični objekt na Kriški planini v neposredni bližini sedežnice pri domu na Krvavcu. Naša tovarna je v tem objektu kupila garsonjero, ki bo za delavce privlačna za letovanje, tako pozimi kot tudi poleti.

Še beseda o ceni.

Cena za dan bivanja je 20.000 din. Pravzaprav je visoka, vendar moramo zapisati, da smo jo zdaj tako zastavili, po končnem obračunu vzdrževalnih stroškov, to je ogrevanje, pranje perila in čiščenje skupnih prostorov, pa bo verjetno precej nižja.

Nekaj delavcev naše tovarne je zimske počitnice že lahko preživel na Krvavcu. O bivanju, o sami ureditvi garsonjere ter o vsem drugem, so se izrazili zelo pohvalno, skratka, vse je naj, naj ...

Peter HABINC – referent za elektro vzdrževanje: »Za počitnice na Krvavcu lahko rečem vse najlepše in najboljše. Čeprav je letošnja zima skopa s snegom, so smučišča odlično urejena. Pogoji bivanja so odlični, saj je tudi garsonjera lepa in udobna. Cene pa so visoke, tako za žičnice, kot za prispevek za dnevno bivanje v garsonjeri.«

Vinko GREGORIN – vodja skupine v elektro delavnici: »Z vsem sem bil zelo zadovoljen, s cenami pa malo manj. Dnevna cena za bivanje v garsonjeri je 20.000 din in zdi se mi previsoka, saj druge delovne organizacije za iste usluge zaračunavajo od 7.500 do 13.000 din. S prehrano nismo imeli težav, saj je v samem objektu zaseben gostinski lokal, kjer dobiš enolončnico že za 1.600 din, kosilo pa stane 5.000 din.«

Jožica BRADEŠKO – referent za plačilni promet v računovodstvu: »Na Krvavcu je vse izredno lepo, če pa k temu svoje prispeva še lepo vreme, so zimske počitnice lahko prav prijetne.

Izredno prijazni in uslužni so tudi žičničarji in prav tako gostinsko osebje v samem objektu. Edino, kar me je motilo, so bile visoke cene za celodnevne vozovnice. Prispevek za dnevni najem garsonjere se mi ne zdi visok, saj bi za številno družino (8 članov) povsod plačala še več. Ob koncu pa bi pripomnila, da bi bila prava škoda, če garsonjera na Krvavcu ne bi bila polno zasedena, saj je na lepem kraju in čistem zraku privlačna za bivanje skoraj celo leto.«

Alojz SMREKAR – referent procesne kontrole v laboratoriju: »Na Krvavcu je bilo vse v redu, le vreme se nam je tokrat izneverilo. Počutje v garsonjeri je zelo prijetno in domače. Dobra rešitev je tudi gostinski lokal v samem objektu, kjer se lahko oskrbiš s hrano. Zaradi denarnega prispevka se ne bi odpovedal bivanju na Krvavcu, slišal pa sem že pripombe, da je prispevek za dnevni najem garsonjere previsok.«

Cveta Robas

V poletnih mesecih je ob počitniškem domu urejena plaža z bifejem in pristanišče za manjša plovila gostov. Na voljo so vodni pedolini.

Tokrat vam posredujem cene za mesec marec, za ostale mesece pa vas bom obveščala sproti:

MAREC 1988

	din
Poln penzion na eno osebo	16.000
Za organizirane skupine do 10 oseb – na osebo	14.400
Za organizirane skupine nad 10 oseb – na osebo	13.600

Otroci do desetega leta starosti imajo 30 % popusta na ceno, brez lastnega ležišča pa 50 % popusta.

Za otroke do treh let starosti, ki spijo s starši, se zaračunava participacija v višini 300 din dnevno.

Ponudba je torej dokaj ugodna. Pri izbiri gostov v Počitniškem domu ne delajo nobenih razlik. Lahko se prijavijo upokojenci in delavci s svojimi družinami. V naši delovni organizaciji pa bi v okviru preventivnega zdravljenja v takšne objekte lahko napotili tudi naše delavce, saj so zdravilišča izjemno draga, denarja je pa čedalje manj.

Pripravila:
Cvetka Ramšak

Počitnice na morju

Za Slovence pravijo, da smo smučarski narod, vendar pa so med nami tudi takšni, ki bi zimske počitnice in spomladanski oddih želeli preživeti kje drugje kot na snegu. Recimo na morju.

Prav zato vam želim posredovati zanimivo ponudbo Počitniškega doma upokojencev Slovenije iz Izole.

To je nov, sodobno zgrajen objekt B kategorije, na mirmem delu obale izven mesta Izola, idiličnega ribiškega pristanišča.

Poleg kakovostnih gostinskih storitev je v ceni penziona vključena tudi usluga v smislu preventivno-rekreativnega zdravljenja.

Gost lahko uporablja bazen (25 x 20 m) z ogrevano morskovo vodo (od 31 do 32 °C), ki zaradi obilice joda ugodno vpliva na revmatska obolenja, dihalne organe oz. na splošno počutje, nadalje ročno in podvodno masažo v za to prirejeni kadi, jutranjo neobvezno telovadbo pod strokovnim vodstvom in merjenje krvnega pritiska.

Poleg tega je v bližini Počitniškega doma tudi več primernih prostorov za zaključene družbe – v pizzeriji Vile Raineri s kaminom, prijetno glasbo, ki popestri družabne večere, gostje pa se lahko razvedrijo tudi na urejenem balinišču in na sprehodih po sprehajalnih stezah v okolici doma.



POČITNIŠKI DOM
UPOKOJENCEV SLOVENIJE

delfin

66310 IZOLA PP 81
TOMAŽIČEVA 10
TELEFON: (066) 63-411, 63-552



Slovenija



Veterani na grafičnih igrah v Novi Gorici



Nekaj misli o igranju malega nogometa

V programu športno rekreacijskih dejavnosti je med kolektivnimi igrami najbolj popularen mali nogomet.

V razvoju slehernega posameznika ima igra pomembno vlogo, saj preko nje že v zgodnjem otroštvu spoznava svet in si nabira potrebne življenjske izkušnje. To še zlasti velja za igranje v večjih ali manjših skupinah, kjer posameznik prihaja v stik s sovrstniki. Zorenje slehernega človeka je v skupini nedvomno bogatejše, vzpostavljajo se prijateljski odnosi in človek bolje spoznava sočloveka.

Narava igre malega nogometa je taka, da v veliki meri zadovoljuje želje in potrebe igralcev. Pri tem gre za resnično dinamično igro, pri kateri se igralci prosto gibljejo in kjer se igralni položaj zelo hitro spreminja. Žoga se skupno z igralci giblje v različnih smereh in z različno hitrostjo. Pri tem prihaja do dvobojev za žogo, ali pa do boja večjega števila igralcev, kar ustvarja zapletene, napete in nepredvidljive položaje med igralci. Igralci se takemu načinu igranja vse bolj prilagajajo in stalno osvajajo nove gibalne strukture.

Osnovni motiv igre malega nogometa je doseči gol in premagati nasprotnika, pa čeprav gre le za rekreativno raven igranja. Nogomet zaradi svojega tekmovalnega značaja čustveno prevzame slahernega igralca, pa čeprav igra s prijatelji. Zato ima ta igra tudi svoje slabosti. Posebno pri ostrih startih lahko pride do poškodb, ko igralci v svoji igralni vnemi nenamerno poškodujejo nasprotnika ali celo soigralca. Tega se posebno boje starejši igralci, ki se zato težje odločijo za igro, čeprav jih močno privlači. Zato je treba opozoriti na homogenost zbranih igralcev in dobro telesno pripravljenost, da se v takšnih položajih lahko



izognete poškodbi. Pogostejše poškodbe pri nogometu so odrgnine, poškodbe kolenskega sklepa (meniskusa), piščali in skočnega sklepa. Poseb-

no bivši aktivni nogometaši, ki se ukvarjajo z nogometom le še rekreacijsko, naj bodo previdni, saj jih igra zapelje tako, da hočejo igrati kot v svojih najboljših letih, leta pa so že naredila svoje.

Velikokrat je vzrok za poškodbe tudi podaljševanje igre v nedogled, da bi s tem morda izsilili in dosegli zmago. Že v kali je potrebno zatreti kakršnekoli prepire ali celo fizična obračunavanja med igralci, saj to v nobenem primeru ne sodi k igri prijateljev. Po vsaki igri bi namreč morali biti bogatejši za prijetna doživetja s soigralci.

Peter Svet

Počitnice na Rogli

Kljub slabim snežnim razmeram v letošnji zimi smo med zimskimi počitnicami v naši delovni organizaciji ugodili tudi otrokom naših delavcev, ki so želeli izkoristiti proste dneve na snegu.

S predprodajo sezonskih vozovnic po ugodni ceni (40.000 din na štiri ob-

roke) smo sodelavcem omogočili nekoliko lažji pristop k tej obliki rekreacije.

Med počitnicami smo organizirali tudi prevoz smučarjev na Roglo z našim avtobusom in kombijem. V desetih dneh se je na smučišča na Rogli popeljalo 70 delavcev naše delovne organizacije in njihovih otrok.

Peter Svet



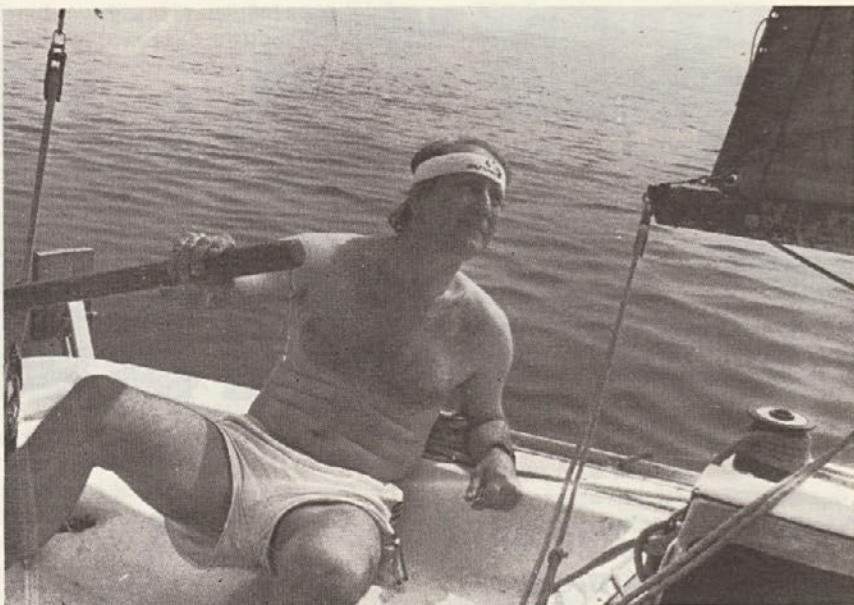
Večni izziv morskih širjav

Z Juretom Šterkom, zastopnikom naše delovne organizacije, se nisem pogovarjala o njegovem delu in o njegovem poklicu. Na sončen februarški dan sva se pogovarjala o morju, jadrani in o vsem, kar je s tem povezano. Jadranje in spoznavanje morja pomeni Juretu Šterku določen izziv in svojevrsten način življenja. Sebi v bran in tudi v bran Juretu Šterku moram zapisati, da je ta prispevek nastal bolj na osnovi spomina, kot na osnovi zapisa in na osnovi občutkov, ki jih je s svojim pripovedovanjem v meni vzbudil Jure Šterk. Na trenutke s pisanjem sploh nisem več uspela slediti njegovim mislim. Po pogovoru sem odšla domov in manjkalo je le »nekaj« da bi vzela nahrbtnik in se »izgubila« tja, v svet. Za pot ni potrebnih veliko stvari in sredstev, pravi Jure Šterk, le odločiti se je treba.



Jure Šterk po prihodu na cilj na Martinique

Lani je Jure Šterk sodeloval na francoski regati MINITRANSAT, v kateri sodelujejo le najmanjše barke in poskušajo v čim krajšem času prepluti Atlantik. V Franciji je ta regata zelo spoštovana, saj so jo spremljale 4 francoske televizijske mreže, o njej pa so izšli članki v 200 časopisih. Jure Šterk je sodeloval na tej regati sam s svojo 6 in pol-metrsko barko, ki si jo je naredil sam leta 1984 za svoje prvo prečkanje Atlantika. Barko raje naredi sam, saj so tiste firme, ki so delale dobre jadrnice in vanje vlagale veliko dobrega materiala, propadle, pravi



Brezvetrja so za jadrance prave more

Jure Šterk. Uničile so jih tiste firme, ki so gledale predvsem na ekonomski vidik proizvodnje, kvaliteta jadrnice pa je bila slaba. Jadrlec lahko izbira med tem, da kupi poceni barko, a jo bo lahko uporabil samo enkrat, ali pa si jo raje naredi sam.

Za sodelovanje na tej regati je Jure Šterk uporabil od 20.000 do 30.000 francoskih frankov. Ko sem ga vprašala, kdo so bili njegovi sponzorji, mi je odgovoril, da bi bilo bolj ustrezno, če bi ga povprašala, koliko je uspel zbrati. Ostali udeleženci te regate so razpolagali približno s 70.000 francoskimi franki, zgornja meja pa se je ustavila pri 600.000 francoskih frankih, Jure Šterk je čez Atlantik jadrал sam. Če sta na barki dva, pravi, je jadrati desetkrat lažje, vendar pa je veliko večji izziv, če jadraš sam. Na omenjeni regati je imel precejšnje težave, saj so se mu na barki pokvarili avtopiloti. Zaradi te okvare je lahko spal na dan le po uro ali dve. Ko pa se je nad morjem razvnel vihar, je imel naš sodelavec še največ časa za spanje. Pravi, da se je le takrat lahko spočil.

Ta pot čez Atlantik je trajala 45 dni, da je prišel iz Francije do Martinique. Za to pot potrebuješ kar nekaj poguma, saj je nevarnosti kar precej. Pred 10 leti je imel precejšnje težave v Biskajskem zalivu in Jure Šterk pravi, da je še sedaj vedno zelo previden v tem zalivu. Drugače pa meni, da je Atlantik mogoče prepluti, če ne pretiravaš, ali ne delaš neumnosti. Na tej regati se je precej naprezalo, zato je tudi bilo tako veliko odstopov. Jure Šterk se je raje odločil za bolj umirjeno in varnejšo plovbo čez Atlantik. Povedal pa mi je, da so Francozi znani po tem, da veliko tvegajo in si za moto jemljejo vse ali nič, torej priti prvi ali pa mrtev. To pa

ni samo značilnost moških tekmovalcev, temveč tudi žensk. Na sploh pa je med Francozi tudi največ jadrancev, saj imajo toliko morja in to zelo lepega svetovnega morja. Poleg tega pa imajo tudi odlične komunikacijske povezave z morjem.

Jure Šterk se je rodil v Vinici in je odraščal ob Kolpi, ki je čista in lepa reka. Ko pa je prišel na morje, je videl, da je tu vode še več in da po njej vodi še več poti in še dlje. Najraje jadra sam, saj s tem izziva in preizkuša samega sebe. Ko se je prvič odpravljal sam na morje, ga je bilo zelo strah, ko pa je uvidel, da ta »hudič« le ni tako črn, je bilo vse v redu in je vso pozornost raje usmeril na kraje, ki jih je ob tem spoznaval. Ta ljubezen do morja in jadranja je povezana tudi z ljubeznijo do popotovanja. Če bi ga vprašali, kateri je najlepši kraj na svetu, pravi Jure Šterk, bi odgovoril, da je to tisti kraj, kamor je namenjen.

Pravi tudi, da na samotne jadrance gledajo tako kot na alpiniste in morda je z alpinizmom razlika le ta, da se jadranje zaradi vremenskih in drugih okoliščin lahko časovno zelo raztegne.

Slovenci smo zelo konzervativni po načinih popotovanj, pravi Jure Šterk. Na svetovnih morjih ljudje živijo v barkah, med njimi pa je največ Severnjakov, Nemcev, Francozov in Angležev. V Veliki Britaniji imajo zelo slabo razvito socialo, saj ljudje v pokoju dobivajo le malo denarja. Mnogi si kupijo barko in se ob upokojivi odpeljejo na Antile, ali pa druga otočja, kjer si lahko več privoščijo. Pravzaprav prihajajo čez zimo tudi k nam na morje mnogi Nemci, ker je zanje življenje tu cenejše kot doma.

Na svojih potovanjih je Jure Šterk srečal mnogo jadralcev. Pravi, da je med njimi mnogo starejših, ali pa mladih družin z majhnimi otroci, ki so se odpravili na pot okoli sveta. Na sploh pa je za Severnjake značilno to, da delajo nekaj časa in varčujejo, potem pa vse prodajo, kupijo barko in se za nekaj časa izgubijo po svetovnih morjih. Mnogim zmanjka denarja, zato se po otokih in pristaniščih preživljajo z raznimi priložnostnimi deli. Za mnoge je to edini način, da se izognejo sivini delovnika in ravno v tem smo Slovenci tako zelo konzervativni.

Med nami je le malo takšnih, ki bi odšli na potovanje na kakršenkoli način, in ugotovili, da nam takšen način življenja odgovarja. V službo pa bi poslali telegram, da se bomo preživljali raje drugače. V življenju se da preživeti na tako zelo veliko načinov.

Tisti, ki potovanj ni okusil, ne ve, kako je na njih. Ko pa poskusiš, pravi Jure Šterk, se kar okužiš in ta bolezen ne mine tako zlahka. Potovanja nudijo

človeku mnogo življenjskih izkušenj in široka obzorja. Letos poleti naš sodelavec namerava oditi na »manjšo« regato – čez Mediteran v Tunis. Na tej regati ne bo jadral sam, pač pa s sinom. Rad bi tudi imel jadrarno šolo, če bo do poletja uspel dokončati novo barko, dolgo 8 metrov. Jure Šterk se je na koncu najinega pogovora zahvalil Aeru in sodelavcem, ker imajo zanj veliko razumevanja in ker so vedno znali ceniti športnike in njihova prizadevanja.

Za zaključek bi dodala še svoje mnenje!

Mnogi smo nezadovoljni s svojim življenjem, ki je vezano le na službo, dom, nekaj dni dopusta in na osebni dohodek. Včasih pa je treba tako zelo malo, da si življenje spremenimo in predrugačimo. Le želeli in upati si, je potrebno. Saj tudi ni treba potovati daleč v svet, tudi blizu je toliko lepih in zanimivih krajev, ki pa nam v naši naglici ostajajo skriti in nedostopni.

Jasna Rode

LITERARNI UTRINKI

Resnica je bila kruta

Vsekakor mislim, da bi bila lep par. On je bil črnolas, jaz pa blondinka. Prijatelji so nama želeli srečo, pravzaprav samo meni, kajti on je ni potreboval. Poznali so ga in vsak ga je imel rad. V družbi je bil vedno glasen. Zdi se mi, da je imel rad samo sebe, bil je zagledan vase, preveč ponosen, preveč samozavesten. Vendar mi je bilo to zelo všeč. Zelo mu je pristajalo.

Spoznala sem ga v parku, sredi cvetočega drevja. Igral je tenis. Ne vem, kako kvalitetno, kajti na to se ne spoznam. Bila je ljubezen na prvi pogled. Ko se je njegova ura tenisa končala, me je moja prijateljica popeljala v garderobo in me predstavila temu lepotcu. Priznam, da mi je bil zelo všeč. Preveč všeč!

Najine oči so se srečale, čeprav je bilo v prostoru precej temno. Ne vem, ali sem mu roko sploh odmaknila, vendar sva skozi vrata odšla že objeta kot dva zaljubljenca. Takoj je začel s pokloni. Meni pa je bilo tako, kakor da se mi je jezik zavezal. Ustnice sem imela čisto suhe in napete. Čutila sem, da se mi je povečal srčni utrip. Bilo me je strah, čeprav me je objemal. Takšna sem bila jaz in tudi on, on, ki me je osvojil s pogledom.

Ko sem ga nekaj časa gledala, se mi je zdelo, da z mislimi sploh ni pri meni, ampak nekje drugje. Nenadoma mi je povedal, da ima dekle. No, o njem sem si ustvarila začetno mnenje.

Spremil me je do doma in mi obljubil, da bo s svojo punco vse uredil in naj si nikar ne delam skrbi. Verjela sem mu...

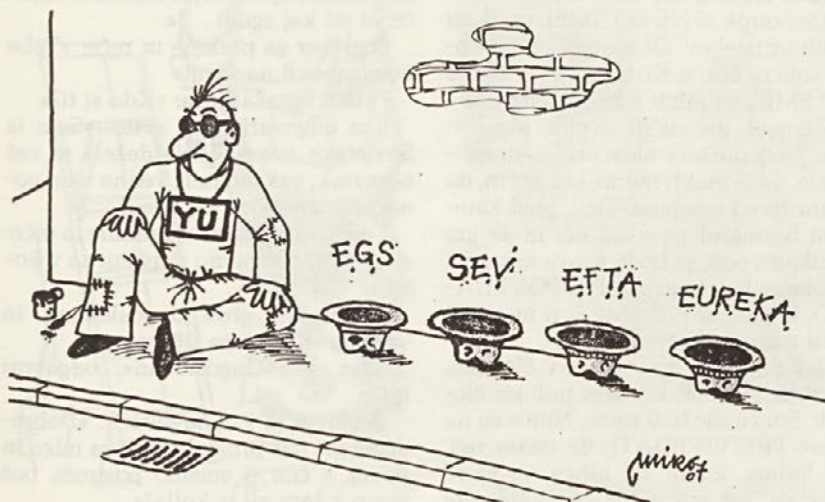
Sledili so tedni, polni velike ljubezni. Bila sva kot cvetoče rože, obarvane z vsemi možnimi barvami.

Spoznala sem tudi njegovo družino. Fantje so se mi zdeli zelo čudaki. Imeli pa smo skupno veselje. Uživali smo v hitri vožnji z motorji. Preživeli smo mnogo čudovitih skupnih uric.

Najraje sva se sprehajala po parku, hodila sva mimo bujnega cvetja. Ustavljala sva se pod mogočnimi drevesi. Tam sva se poljubljala. Zakrivala so



Sidrišče pred Fort De Franceom



naju, veje dreves in naju sprejele v svojo senco. Ob robu ceste so se upogibale svetilke in nama svetile za srečno pot...

Z družino sva se vsak teden sestajala pod mostom ob Savinji. Bili so sami fantje, a so me vseeno sprejeli medse. In to sem občudovala. Vedno smo se odkrito pogovarjali o vsem, prevsem o problemih, ki so nas težili. Bilo smo pravi prijatelji. Nikogar ni motilo, če sva bila midva skupaj, če sva za krajši čas pobegnili iz resničnosti v svet sanj...

Nekega dne smo se domenili, da bomo šli na izlet v Logarsko dolino, za dva dni. Spali naj bi v šotorih.

Zbirali smo se pred hotelom Evropa. Bili smo že vsi, le moje velike ljubezni, njega ni bilo. Postala sem zbegana in zadirčna. Ni ga bilo! Čakali smo ga še pol ure.

»Brez njega ne gremo«, je rekel Peter.

Dušan se je odločil, da ga gre iskat. Odpeljal se je.

»Če se ne vrne z njim, bom znorela!«

Posedli smo se po tleh in čakali... Dušan se je vrnil, a sam. Sam? Da... V tem trenutku sem izgubila občutek za resničnost. Slutnja. Dušan in Peter sta stopila za vogal. Moje oči so ju spremljale. Opazila sem, da je Peter v trenutku prebledel in se popolnoma spremenil. Zdel se mi je drugačen. Slutnja. Vrnila sta se... Začel je Peter. Izbiral je besede, a jih ni mogel najti. Stopil je k meni. Vem, kaj mi je hotel povedati. Brala sem iz njegovih oči...

»Veš... mislim... No, ne vem, kako naj začnem,« je izbral besede.

»Veš, da je Matjaž rad hitro vozil? Veš, da je užival, če je divjal z motorjem po cesti...«

»Vem, vem,« sem zahlipala.

Petra sem samo videla, da govori. Slišala ga nisem več. Nisem mogla verjeti kruti resnici. Obupala sem nad njo in nad sabo, nad svojim življenjem. Preveč sem ga ljubila, preveč upala. Zdaj se je v meni vse zrušilo. Popustili so mi živci. Začutila sem bolečino, bolečino izgube, izgube v sebi. Za hip se mi je zazdelo, da se z Matjažem sprehajava in smejeva. Zazdelo se mi je, da sem brez teže in da plavam po nebu. Da, za hip sem odšla v svet smrti. Z njim. To bi bilo tudi najbolje.

Ne vem, kako sem se znašla pod mostom nad Savinjo.

Vsi smo bili polni praznine in bolečine. Na majhen košček srca, ki je bilo polno nesreče in obupa, smo si pripeli križ.

Fantje so začeli igrati na kitaro... Čisto potihlo je zvenela najina pesem On the loose ter kasneje Carrie. Spomnila sem se najinih dnevo, ko sva se sprehajala po cvetočih parkih in livadah.

Danes, po mesecu dni, odkar so mojega Matjaža zagreblji v prst, vsak dan hodim na njegov grob. Pogovarjam se z njim, s človekom, ki mi je bil najbližji. Vsak dan mu nesem cvetoče rože. Prepričana sem, da me sluti in ve, da ga nisem pozabila.

Njegova mama mi je kasneje povedala, da je peljal prijatelja na vikend. Bila je vsa obupana. Matjaž je bil edinec. Bodrili sva druga drugo...

Iz biltena OZN – EŠC Celje na temo: SANJALI SMO BOLJŠI SVET

Črnobeli cvet neke dežele

Na svetu ni morja, ki bi ločilo dve kopni, da se ne bi mogli povezati z nobeno ladjo; nekje pa je stena, ki jo je postavil človekov oblasti željni značaj, in ne dovoli dvema dlanema, da se srečata – »apartheid«...

»Črn sem, torej sem manjvreden. To prepričanje hočejo utrditi v meni. Pravijo, da se ne bi smel roditi, kajti to je moja največja nesreča.

Kot vsi ljudje tudi jaz nosim v sebi neko tiko hrepenenje, pa ga ne smem izraziti. Jaz sem črn. Veliko želja imam. Najmočnejša je želja po svobodi – želim si, da bi vedno lahko vsakomur iskreno pogledal v oči. Tako pa moram vedno povešati pogled, moja dlan se ne sme dotakniti roke belca, meni je to PREPOVEDANO, ker sem črn. Ostati moram »ločen«. NE SMEM kupovati v trgovini za belce, vstop v prostore, namenjene belcem, mi je PREPOVEDAN. Vozim se v posebnem avtobusu, ker sem črn.

Moj otrok si NE BO SMEL poiskati belih prijateljev. Obiskoval bo posebno šolo za črnce. Ko bo odrasel, se NE BO SMEL zaljubiti v belko. Nikoli ne bo mogel uresničiti svojih idealov. Vse življenje bo v njem bridko prepričanje, da je manjvreden, ker je črn, da mora živeti omejeno. Tisti, pred katerimi bo moral povešati oči in se jim umikati s poti, ga bodo znova in znova opominjali: tebi je vse PREPOVEDANO, ti ničesar NE SMEŠ, ti ne sodiš med nas, ker si črn...

Jaz pa vseeno verujem v človeka. Verujem v sebe, ker sem tudi jaz človek. Sonce sije tudi zame. Nihče mi ne more PREPOVEDATI, da imam rad, da ljubim, kakor mi nihče ne more ukazati, naj sovražim. Ne sramujem

Matjaž, naj ti povem, da te ne bom nikoli pozabila. Za vedno boš ostal v mojem srcu. Prosim, čakaj me! Kmalu bom prišla za tabo... Čakaj!

Veš, naučil si me ljubiti. Naučil si me uživati v hitrosti. Uživam v tem, kakor si ti... Kmalu se bova videla!

Staro družino še vedno obiskujem in vsak dan mi prijatelji stojijo ob strani.

Urša Močnik

se svoje temne polti; kot takšnemu mi je namenjeno, da živim. Verujem v to, da bo nekega dne drugače. Nekega dne bo v tej deželi zrasel prekrasen črnobeli cvet...«

Človek je tako nerazumljivo bitje, ve, če bo iztrebil eno rastlino, bo zrušil ravnotežje v naravi, pa kljub temu hoče delati to. Nekdo je vedel, da bo s svojim dejanjem ubil človeka v človeku, pa je kljub temu ustvaril »apartheid«...

HUMANIST

Na ulici v Pretoriji stoji beli moški in na ves glas vpje:

»Zločinci, lopovi, morilci!«

Mimoidoči ga vpraša:

»Vam mogoče ni kaj prav, da ste tako glasni!«

In belec odgovori: »Ničesar na svetu ne sovražim bolj kot rasiste in črnce!«

LEPO JE IMETI PRIJATELJA

V nekem pragozdu ljudožerski domorodci ujamejo tri ljudi:

Američana, Rusa in Jugoslavana. Poglavar vpraša Američana:

»Kdo si ti?«

Američan odgovori: »Sem državljan ZDA, najmočnejše sile na svetu in če se mi kaj zgodi...!«

Poglavar ga prekine in reče: »Tebe bomo spekli na žaru!«

Potem vpraša Rusa: »Kdo si ti?«

Rus odgovarja bolj zvito: »Sem iz Sovjetske zveze. Moja dežela je vaš zaveznik, vaš prijatelj, vedno vam pomaga in če se mi kaj zgodi...!«

Tudi njega poglavar prekine in reče: »Dobro, ti boš ravno pravšnji za v kotel!«

Obrne se proti Jugoslavanu in vpraša: »Kdo si pa ti?!

»Jaz sem Jugoslovane«, odgovori hitro.

Poglavar je ves navdušen: »Dobrodošel pri nas prijatelj! Sedi za mizo in povej, s čim ti smemo postreči; boš meso z žara ali iz kotla?«

ZA DOBRO VOLJO



– Kar nadaljuj, mama! Nič ni bilo, le Peter me je hotel prekiniti.



– Spoprijateljila sva se v Afriki. Požrl je mojo taščo, jaz pa sem mu dal tablete zoper prebavne motnje.



– Pripravi se, mama! Izza vogala prihaja!



Brez besed



– Dajte mi najmočnejše sredstvo proti bolečinam, kar ga je mogoče dobiti!



– Katero uho naj iščem, levo ali desno?

